

Jpravništvo: Ljubljana, Kofljeva 3
— telefon števil 312, 3123, 3124,
3125, 3126

Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 3493

Podružnica Maribor: Grajski trg št. 1,
telefon št. 2455

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2,
telefon št. 190

Računi pri post. ček zavodil: Ljub-
ljana št. 17749

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Kofljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo.

800.000 mož za novo ofenzivo

Moskva hoče za vsako ceno v kratkem streti odpor finske armade in pr. pravljia zato novo ofenzivo z ogromnimi sredstvi — Mesto Viborg že ves teden obstreljevano

Rim, 29. dec. r. Agencija Stefani poroča iz Moskve, da je Stalin izdal povelje, da mora vrhovno sovjetsko vojno vodstvo storiti vse, da se odpor Fincev čimprej zlomi in popravi prestiž sovjetske armade, ki je zaradi dosedanjih neuspehov zelo trpel. V smislu sklepa vrhovnega sovjetskega vojnega sveta, ki je te dni zasedal v Kremliju pod predsedstvom Stalina, bodo poslana na finsko fronto nova ojačenja, tako da bo v prihodnji ofenzivi, ki se bo pričela te dni, sodelovalo nad 800.000 mož. Poveljniki so dobili nalog, da ne smejo štediti ne z materialom, ne z ljudmi in morajo žrtvovati vse, samo da prodoro skozi finsko obrambno črto in zlomijo nadaljnji odpor malega finskega naroda.

Znaki za bližnjo novo ofenzivo

Stockholm, 29. s. (Reuter). Vsi znaki kažejo, da pripravljajo sovjetska vojska novo ofenzivo na Finskem. V zvezi s temi pripravi je najbrže tudi sprememba leningrajskega vojnega okrožja. Med novimi sovjetskimi četami, ki so bile poslane na fronto, so sedaj oddelki, ki so se boj vali že v Mongoliji, kakor tudi smučarskih čete. Dosedaj sovjetska vojska v nasprotju s finko ni pošiljala smučarskih oddelkov v boj. Verjetno je, da bo šla ena ofenzivna akcija v smeri od Suomusalmija proti Botniskemu zalivu, druga pa v južnem delu karelske zemeljske ožine proti mestu Viborg. Sovjetsko topništvo že ves teden bombardira mesto Viborg, vojne ladje pa polotok Kivito. Tu je razpostavljeno močno finsko obalno topništvo, ki zaenkrat ovira večje operacije sovjetske vojske.

General Štern naslednik Merežkova

Moskva, 29. dec. s. (Associated Press). Poveljnik leningrajskega vojnega okrožja general Merežkov, v čigar rokah je bilo doslej vrhovno poveljstvo sovjetskih vojaških operacij proti Finski, je bil odstavljen. Že 22. decembra je bil poklican v Moskvo na poročanje, ker v sovjetskih vladnih krogih niso bili zadovoljni z dosedanjimi rezultati vojaške akcije na Finskem. Za novega poveljnika leningrajskega vojnega okrožja je imenovan general Štern, eden najmlajših članov sovjetske generalšate. General Štern je znan iz bojev proti Japoncem v mandžursko-mongolski vojni, kjer je dosegel velike uspehe. Nosi najvišja vojaška odlikovanja.

Položaj na bojiščih

Oso, 29. dec. j. (Nor. Tel. Byro) Položaj na posameznih bojiščih se je v zadnjih dveh dneh nekoliko stabiliziral. Finska protiofenziva, ki je bila zlasti močna na frontnem odseku na skrajnem severu in severovzhodu, je nekoliko zastala in je večer dosegla večje uspehe samo še v vzhodni Kareliji na bojiščih severno od Ladoškega jezera. Finci poročajo, da se je njihovi četam posrečilo tu na dveh krajih prodreti sovjetsko fronto in se prebiti celo preko meje na sovjetski teritorij. Na skrajnem severu pri Pečengi so Sovjeti ustavili finsko prodiranje s tem, da so vrgli proti Fincem motorizirane čete, ki so razpolagale z najmanj 150 tanki. Na splošno se vse vesti s severnega bojišča strinjajo v tem, da je sovjetoj ponovno uspešno utrditi se na sedanji liniji ter da so dobili nova ojačenja. Finci pričakujejo, da bodo sedaj sovjeti poskusili nov protinapad, ki bo izvršen hkrati z več strani in ki bo v glavnem naperjen proti Kemijärviu.

Na karelski ožini se boji nadaljujejo z nezmanjšano silo. Verjetno je, in koncentracija novih ruskih čet pred finsko obrambno črto to tudi potrjuje, da pripravljajo Rusi za prihodnje dni na tej fronti nove množestvene napade na finsko obrambno črto. Koncentracija ruskih čet se vrši okrog jezera Savanto, posebno v pasu med krajema Kok in Muola. Iz zanesljivih virov poročajo, da je ruski načrt ta, da poskusijo z neprestanimi napadi na finske postojanke počasi streti odpornost finskih čet.

Dalekostočni topovi, s katerimi so sovjeti zadnje dni bombardirali Viborg in okolico, so snoči umaknili. Ves večerjšnji dan so se vrstili napadi sovjetske letalstva na razna oporišča v zaledju bojišč kakor tudi na posamezne kraje ob južnofinski obali. Posebno hud je bil večerjši sovjetski zračni napad na mesto Kotka in industrijske naprave v njegovi okolici. Ponovno so sovjetska letala napadla tudi obalno mesto Aba, v katerem je do tal pogorela cela vrsta lesenih zgradb. Ponoči je bil izvršen tudi letalski napad na Helsinke, ki pa je bil od finske protiletalske obrambe odbit.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 29. dec. AA. (Havas). Svoje poročilo finskega poveljstva se glasi: Na karelski ožini je sovražnik vso preteklo noč napadal Kello. Zjutraj smo napade zavrnili s protinapadom pa smo sovražnika potisnili na drugi breg jezera; nekaterim našim oddelkom se je posrečilo zasledovati sovražnika še na drugem bregu. Boji so bili silno ogorčeni, ponekod se je vnel celo boj na nož. Finci so uničili dve ruski četi. Na zalednem jezeru Su-

vantu so Rusi pustili mnogo mrtvih. Med Hatjalahti in Sumijem je sovražnik čez dan napadel na štirih točkah. Druga dva napada je izvršil med Sulo in Muolo. Vse napade smo odbili. V drugih odsekih živahno delovanje topništva. Na vzhodni fronti, severno od Ladoškega jezera, živahno delovanje patrol Vzhodno od Lieske so se boji nadaljevali na sovjetskih tleh. Severnovzhodno od Lieske v bližini Kivara smo sovražnika potisnili na mejo. Severno od Suomusalmija v okolici Kijantajärvi so se boji nadaljevali ves dan. Sovražna letala so skušala izvesti manjše napade na finske obrobne objekte. Utrdne na finski obali so podpirale operacije finske kopenske vojske na karelski ožini.

Včeraj je bilo sovjetsko letalstvo zelo živahno, tako v notranjščini države, kakor na fronti sami. Sovjetska letala so obstreljevala v južnozahodnem delu Finske mesta Lahti, Tampere, Hamenlin in Riihimäki. Med civilnim prebivalstvom je nekaj ranjenih. Stvarna škoda je bila neznatna, izjemši Lahti kjer so bombe poškodovale občinsko poslopje. Na več krajih so sovjetska letala skušala s strojnimi napadi civilno prebivalstvo. Na fronti ni bombardiranje ruskih letal napravilo nobene škode. Včeraj smo zbili 9 letal.

Pred Kandalakšo

Helsinki, 29. dec. dec. z. Finski glavni stan poroča: General Valenius je sporočil maršalu Mannerheimu, da so finske čete neposredno pred sovjetskimi oporišči Kandalakša kjer se je vnela bitka večjega obsega.

Sto žrtev med civilisti

Kodanj, 29. dec. s. (Reuter). Danski list objavlja razgovor s šefom finske protiletalske obrambe. Po njegovih podatkih so dosedanjí sovjetski letalski napadi na finska mesta ves čas vojne zahtevali skupno samo 100 smrtnih žrtev med civilnim prebivalstvom. Primeroma nizko število žrtev gre na račun dobre organizacije protiletalske obrambe, kakor tudi evakuacije civilnega prebivalstva iz posebno ogroženih mest.

Pomoč nujno potrebna

London, 29. dec. br. »Daily Telegraph« je danes objavil dalje s tuciacijo poročilo iz Helsinkov, v katerem med drugim ugotavlja, da Finci že kar nestrno čakajo na izdatno pomoč iz Anglije in Zedinjenih držav, ki jim je bila obljubljena. Doselej so prešli iz Anglije le okrog 40 letal, a okrog 1000 finskih letalcev je brez aparatov in čaka na angleška in ameriška letala. Tudi drugače je pričelo finski vojski ponekod primanjkovati orožja in streliva. Tako zahtevajo zlasti čete na skrajnem severu čim več streliva, ker se bodo morale drugače umakniti.

Danski prostovoljci

Kodanj, 29. dec. br. Na Danskem se zbirajo prostovoljci za Finsko v vedno večjem številu. Finsko poslanstvo v Kodanju ter konzulati na deželi prejema jo dan za dnem vedno nove prijave prostovoljcev. Njihovo število je naraslo v zadnjih dveh dneh že na več sto. Samo iz majhnega mesteca Arus se je prijavilo najbližjemu finkemu konzulatu 32 ljudi. Helsinki, 29. dec. s. (Reuter). Na Finsko je dospelo v navadnem tolnu iz Estonke 20 Estoncev, ki so se javili kot prostovoljci v finsko vojsko.

Ameriška denarna pomoč

New York, 29. dec. s. (Havas). Predsednik pomožnega odbora za pomoč Finski Herbert Hoover je nakazal finski vladi že tretji ček po 100.000 dolarjev iz zneska, ki je bil za Finsko doslej zbran v Zedinjenih državah.

Iz dnevnika ujetega

sovjetskega oficirja
Kodanj, 29. dec. AA. (Reuter). Posebni dopisnik »Berlinske Tages« je imel priliko prebrati dnevnik nekega poveljstva sovjetskega oficirja, poročajo svojevoje mu listu naslednje podrobnosti: Pod datumom 3. decembra je ta sovjetski oficir izrazil v svojem dnevniku zaupanje, da Finci postopajo svoje hiše, da se v njih ne bi nastanili sovjetski vojaki, ter da se sploh bore proti ročeti armadi, ko so vendar ruski častniki in vojaki prišli na Finsko kot osvoboditelji. Na dan 5. in 7. decembra je zapisal v svoj dnevnik, da njegovi vojaki strhovito trpe radi mraza in da se velik del vojakov sploh ne mara več vojskovati. Častnik pripominja dalje, da je to zelo slabo znamenje, prav tako pa mora tudi na žalost ugotoviti, da sovjetski častniki niso dovolj izobani ter tudi niso nič bolj hrabri kot navadni vojaki.

Obstreljevanje lastnih čet

Helsinki, 29. dec. s. (Reuter). Finska telegrafiska agencija poroča, da so sovjetska letala pretekli terek v Kareliji pomotoma bombardirala in obstreljevala s strojnimi lastne sovjetske čete ter povzročila med njimi paniko.

Cenzura za inozemsko poročila v Rusiji

Moskva, 29. dec. s. (Reuter). Z odlokom sovjetske vlade morajo od danes

dalje inozemski poročevalci v sovjetski Rusiji predložiti telegrame za inozemstvo zopet v predhodno cenzuro. Cenzura za novinarske telegrame v sovjetski Rusiji je bila v veljavi že od 1. 1917 dalje, letos v marcu pa je bila ukinjena. Ponovna uvedba je najbrže v zvezi s neuspehi vojaških operacij na Finskem.

Skrbi Švedske in Norveške

Stockholm, 29. dec. z. V tukajšnjih političnih krogih so zelo v skrbeh zaradi intervencije zapadnih velešil v korist Finske, ker bo to utegnlo zapletiti švedsko in norveško v vojno. Tu ne smatrazo za izključeno, da bosta Nemčija in Sovjetska Rusija vsako akcijo v prilog Finske vzeli za povod odločne pritiski na skandinavsko državo. »Svenska Tagbladet« poroča iz Berlina, da vlada tam splošno pričanje, da sta se Berlin in Moskva že sporazumela glede skupne akcije proti skandinavskim državam ter da vlada med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo popolno soglasje glede tega, da skandinavsko državo Finski ne smejo pomagati.

Gradnja zaklonišč v Stockholmu

Stockholm, 29. dec. AA. (DNB). V zadnjem tednu so z največjo hitrostjo začeli graditi zavetišča pred letalskimi napadi. Na raznih javnih trgih delajo noč in dan. Kakor poročajo je dovršenih že 11 zavetišč. V vsako gre lahko po več sto ljudi.

Zatišje na zapadu bo kmalu prenehalo?

Po dvicarskih vesteh pripravljajo Nemci veliko vojaško in politično aktivnost — Švedska in Norveška v ospredju

Basel, 29. dec. z. »Basler Nachrichten« poročajo iz Berlina, da kaže vse na to, da bo dosedanje zatišje na zapadni fronti v kratkem zamenjala velika aktivnost tako na vojaškem kakor na političnem področju. Morda gre pri tem zaenkrat v glavnem še bolj za propagando, ki naj ustvari vojno razpoloženje, toda gotovi znaki jasno govore za to, da obstojajo že izdela ni načrti za bodočo akcijo. V nemškem tisku se že nekaj časa sem opaža da sta v razpravah o nevtralnih državah Belgija in Nizozemska stopili nekoliko v ozadje in da stopajo vedno bolj v ospredje skandinavsko državo. Kar se tiče Danske, je v najkrajšem času pričakovati, da bo Nemčija zahtevala sklenitev enakega pakta, kakor so ga baltične države sklenile s sovjetsko Rusijo.

Se večja nevarnost grozi Švedski in Norveški zaradi vojne na Finskem. Posebno na Švedskem s vsakim dnem vse bolj narasča zaskrbljenost. Uradni nemški krogi nič ne prikrivajo svojega stališča, da se morajo nordijske države popolnoma odrediti vsakemu sodelovanju z Anglijo in se do celja podrediti nemškim interesom.

Glasiilo »Welhelmstrasse« »Deutsche diplomatische-politische Korrespondenz« zastopa isto naziranje, ki jasno kaže, kakšna vloga je namenjena skandinavskim državam v nemški zunanji politiki bližnje bodočnosti. Švedska in Norveška po nemškem naziranju ne smeta postati bojišče. To pa se utegne zgoditi, če bi skušali podpreti Finsko. Odhod prostovoljcev iz Švedske in Norveške na Finsko utegne postati prvi kamen spodbite za Berlin in izhodišče nadaljnje nemške akcije.

Nemško in francosko vojno poročilo

Berlin, 29. dec. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je davi izdalo naslednje vojno poročilo: Na vsej fronti je dan mirno potekel, le sovražno topništvo je bilo nekoliko v akciji.

Pariz, 29. dec. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je davi izdalo naslednje 223. vojno poročilo: Na fronti nikakih posebnih dogodkov.

Maginot v Panteonu

Pariz, 29. decembra AA. (Havas). Pariški občinski svet je na snočnji seji sklenil prepeljati truplo André Maginota, bivšega vojnega ministra in pobudnika francoske obrambne črte na meji v Panteon.

Delovanje izvidniških čet

Pariz, 29. dec. br. Agencija Havas ugotavlja v svojem današnjem poročilu o položaju na fronti, da je na sektorjih, na katerih so razmeščene angleške čete, ponoči zapadel nov sneg. Kljub temu pa se je tudi tam delovanje izvidniških čet ojačilo, tako da se je sedaj razširilo že na vso fronto od Mozele do Rena. Nemške izvidniške čete so ponovno napadle francoske postojanke na področju severovzhodno od Warndtskega gozda. V Posaarju so Nemci dvakrat napadli neko francosko postojanko, ki jo je nemško topništvo tudi močno

Gradje jih še okoli 40. Prav tako pripravljajo zavetišča v tovarnah, trgovinah in stanovanjskih hišah.

Sovjetske zahteve napram Bolgariji?

Budimpešta, 29. dec. z. Po poročilih iz Moskve se potrjujejo vesti, da je sovjetska vlada pri pogajanjih z bolgarsko delegacijo postavila poleg gospodarskih tudi čisto vojaške zahteve. Taktika Moskve gre za tem, da se Bolgarija kar najbolj oddvoji od ostalih balkanskih držav in postane tako izhodišče nadalje sovjetske akcije na Balkanu.

Angleška Bela knjiga o pogajanjih z Rusijo

London, 29. decembra AA. (Stefani) Diplomatski urednik Stara trdi, da bo britanska Bela knjiga o angleško-francosko-sovjetskih pogajanjih objavljena najkasneje čez 14 dni. Isti urednik pravi, da se iz te knjige vidi, da Velika Britanija in Francija nista hoteli pristati na sovjetski protektorat nad baltičnimi državami in na vdor na Finsko.

Angleški poslanik v Moskvi odpotoval v London

Moskva, 29. dec. br. Britanski poslanik v Moskvi bo v kratkem odpotoval v London. Danes se je sestal s pomočnikom komisarja za zunanje zadeve Potemkinom. Razgovor je bil informativnega značaja.

obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Francoski obrambni ukrepi v Alžiru

Pariz, 29. dec. br. Uradni list je danes objavil dekret v katerem se pooblašča francoska vlada, da tudi v Alžiru izda vse potrebne ukrepe.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Francoski obrambni ukrepi v Alžiru

Pariz, 29. dec. br. Uradni list je danes objavil dekret v katerem se pooblašča francoska vlada, da tudi v Alžiru izda vse po-

obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Obstreljevalo, a obakrat se je nemška akcija izjalovila sprčo odločne obrambe francoskega topništva. Angleške čete na fronti sta večer obiskala angleška ministra Hoare in Hankey.

Novoletna številka „JUTRA“

bo izšla jutri, v nedeljo. Imela bo še večji obseg od božične številke ter zopet prinesla celo kopo zanimivih stvari s številnimi slikami. Tudi letos bo v njej še splošno priljubljeni, ilustrirani

„Novoletni list

Martina Letopisca“

z zgoščenim, pol šaljivim in pol resnim pregledom najvažnejših dogodkov v l. 1939. Razen tega bo v tej številki začel izhajati

NAŠ NOVI ROMAN

Izbral smo si to pot sloviti romani »DON JUAN«, ki ga je spisal za tudi med Slovenci dobro znani in priljubljeni francoski pisatelj MICHEL ZÉVACO. Podrobnosti o tem prinašamo na 5. strani današnje številke. Prosimo vas,

opozorite

na našo noveletno številko tudi svoje prijatelje in znance.

Priporočajte

jim, da se z novim letom tudi oni naručijo na »Jutro«. Bodite pripravljeni, da vam bo za vaš nasvet hvaležen vsak, komur bo začelo »Jutro« redno prihajati na dom.

trebne obrambne ukrepe, glede katerih so se njena pooblastila doslej nanašala le na francoski teritorij.

Za 52 milijard din

vojnih naročil

London, 29. dec. j. (Reuter). Angleški minister za vojne dobave Burgin je danes objavil, da bo prišel januarja v London francoski minister za vojne dobave Dautry. Oba ministra bosta razpravljala o vseh vprašanjih, ki se tičejo skupnih vojniš nabav Anglije in Francije. Burgin je nadalje izjavil, da je v teku preteklega tedna angleško ministrstvo za vojne dobave izdalo posameznim tovarnam za 9 milijonov in pol funtov šterlingov (nad dve milijardi din) novih naročil. Od početka vojne je to angleško ministrstvo naročilo pri angleški industriji za 234 milijonov funtov (52 milijard din) vojnega materiala in municije. Od početka vojne se je proizvajalca municije v Angliji podvojila in sedanja kapaciteta angleške vojne industrije je desetkrat večja, kakor je bila v odgovarjajočem razdobju svetovne vojne. Burgin je dodal, da bo prihodnje leto proizvodnja tovarov vseh kategorij v Angliji presegla maksimalno proizvodnjo v najbolj forsiranem razdobju svetovne vojne.

Novi vpoklici v Avstraliji

Melbourne, 29. dec. s. (Reuter). Avstralska vlada je večerj poklicala na vojaške vaje nove oddelke rezervistov. Prizadeti so, ki izpolnijo prihodnje leto 20. oziroma 21. leto. Samo v Novem Južnem Walesu je bilo vpoklicanih 20.000 mož.

Vatikan in Kvirinal

Okrepitev zvez med sv. stolico in savojskim domom ter enakost stališč do mednarodnih vprašanj med Italijo in Vatikanom

London, 29. dec. AA. (Havas). Obisk sv. očeta Pija XII. v Kvirinalu, ki kor tudi skorajšnji obisk predsednika vlade Mussolinija v Vatikanu, sta izzvala v Londonu veliko zanimanje. Časopisi jim prilačujejo velik pomen. Rimski dopisnik »Timesa« pravi med drugim, da v sporazumu med cerkvijo in državo mnogokrogi vidijo lep primer, kako je treba delati in kako je treba pokazati vso dobro voljo. Italijanska država in katoliška cerkev na svojih področjih gojita skupne ideale vzvišene mednarodne pravice in prijateljskega sodelovanja med narodi. Rimski katoliški cerkev in italijanska država sta odločeni, da za vsako ceno rešita zapadno civilizacijo pred tiranijo mongolskega poretka.

Odmev papeževga obiska v Franciji

Pariz, 29. dec. AA. (Havas). Govor sv. očeta pri obisku v Kvirinalu in vest, da bo papež v kratkem sprejel Mussolinija, preizkujata smisel rimskih manifestacij. Ne gre za okrepitev že obstoječih zvez med sv. stolico in savojskim domom, ampak tudi za potrdilo enakosti stališč do mednarodnih vprašanj med Vatikanom in italijansko vlado. Stališče, ki ga je Italija zavzela v sedanji vojni dobi, po besedah poveljarja katoliške cerkve nekakšno posvetitev. Po drugi strani z zadovoljstvom sprejema vest o zblizanju med obema Rimoma v trenutku, ko je papež s svojim božičnim govorom in svojim večeršnjim govorom o miru in novem redu podal definicijo, ki je v skladu z načeli, zaradi katerih so zavezniki vzeli orožje v roke.

»Petit Parisien« vidi v obisku najvišjega cerkvenega poveljarja pri italijanski kr. dvojici velik dogodek, ki more imeti za bodočnost Evrope ogromne posledice. Složnost Kvirinala in Vatikana, ki se je tudi tam delovanje izvidniških čet ojačilo, tako da se je sedaj razširilo že na vso fronto od Mozele do Rena. Nemške izvidniške čete so ponovno napadle francoske postojanke na področju severovzhodno od Warndtskega gozda. V Posaarju so Nemci dvakrat napadli neko francosko postojanko, ki jo je nemško topništvo tudi močno

obrambo pred boljševiško revolucijo, ki se preko Finske prizadeva, da bi zasegla evropsko celino. Sv. oče Pij XII. — veliki politik, je že davno opazil to nevarnost. Novo je samo to, ta takšno daljnovidnost dele z njim tudi italijanski voditelji. Boljševizem, ki ga je duce močno pobijal v Španiji, je zagrozil skandinavskim državam in Evropi.

Rim, 29. dec. s. (Associated Press). Ameriški novinarji spravljajo večerjšnji obisk papeža Pija XII. pri kraju in cesarju Viktorju Emanuelu III. kakor tudi napovedani obisk ministrskega predsednika Mussolinija v Vatikanu, v zvezi z novo mirovno akcijo, ki naj bi jo povzela skupno Vatikan in italijanska vlada.

Nemci in papeževa mirovna pobuda

Kodanj, 29. dec. j. (Havas). Berlinski dopisnik danskega lista »National Tidende« poroča, da so nemški krogi zavzeli npram papeževim mirovnim načrtom precej odklonilno stališče. Nemški politični krogi izjavljajo, da glede na solucijo avstrijskega, češkoslovaškega in poljskega vprašanja Nemčija ne bo trpela nikake direktne ali indirektno kritike. Ako hoče kdo razpravljati o vsem neizmerenem trpljenju, ki ga je prinesla sedanja vojna, naj se obrne na Anglijo in Francijo, ker sta onidev zanj odgovorni. Za Nemčijo, tako tolmači danski dopisnik, mnenje nemških merodajnih krogov, je danes važno samo eno: popolna nemška zmaga.

Vprašanje Mussolinijevega obiska v Vatikanu

Rim, 29. dec. br. V vladnih k

Torpediranje bojne ladje tipa „Queen Elisabeth“

Od neke nemške podmornice poškodovana velika angleška oklopnica se je sama vrnila v luko

Berlin, 29. decembra. AA. (DNB) Vrhovno poveljstvo poroča, da je neka nemška podmornica torpedirala v zapadnih škotskih vodah neko angleško vojno ladjo vrsta »Queen Elisabeth«.

London, 29. dec. s. (Reuter). Angleška admiralieta je objavila popoldne naslednji komunikate:

Na neko angleško bojno ladjo tipa »Queen Elisabeth« je neka podmornica ob zapadni škotski obali izvršila torpedni napad. Povzročeno je bilo nekaj škode. Trije člani posadke so bili ubiti. Svoje ubitih bodo obveščeni, čim bo mogoče. Poškodovana bojna ladja ni bila potopljena ter je sama nadaljevala pot v luko.

Angleška mornarica razpolaga s pet bojnih ladjami tipa »Queen Elisabeth«. So to še ladje Warspite, Malaya, Barham in Valiant. »Queen Elisabeth« ima nosilnost 31.000 ton.

Berlin, 29. dec. br. Nocojšnji listi objavljajo vest o napadu na angleško bojno ladjo tipa »Queen Elisabeth« na prvih straneh in pod velikimi naslovi. Pri tem opozarjajo, da so bile bojne ladje »Warspite«, »Warrant« in »Queen Elisabeth« v letih 1935 do 1937 obnovljene. Dobile so nove stroje, kotle in oklope ter katalpule za letala. Te ladje izpodirajo po 30.600 ton vode ter razvijajo brzino po 24 vozlov na uro. Oborožene so z 8 topovi kalibra po 38,1 cm, 8 po 15,2 cm, 8 protiletalskimi topovi po 10,2 cm, 4 topovi po 4,7 cm, 32 protiletalskimi topovi po 4 cm ter s 16 strojnimi topovi za protiletalsko obrambo. Bojni ladji »Malaya« in »Barham« sta bili prav tako obnovljeni in opremljeni z novimi gasilnimi napravami ter s podvodnimi napravami za obrambo proti torpedom. Ti bojni ladji izpodirajo po 31.100 ton vode ter razvijajo brzino po 25 milj na uro. Oborožene sta enako kakor zgoraj omenjene tri bojne ladje, le da imata po 12 topov kalibra 15,2 cm ter po 16 topov kalibra 4 cm.

Potopljena nemška podmornica

Pariz, 29. dec. br. V Biskajskem zalivu je davi neka nemška podmornica napadla angleško trgovinsko ladjo »Esnaught« ter jo s torpedom potopila. Večino posadke je rešila neka italijanska ladja. Malo pozneje je neka francoska vojna ladja po doslej še nepotrjenih vestih potopila to nemško podmornico.

Pariz, 29. dec. br. »Journal« je danes objavil poročilo o potopitvi neke nemške podmornice na Atlantskem oceanu. Podmornica je baš napadla skupino ladij, ki so se v spremstvu francoskih vojnih ladij blizale neki francoski luki. Podmornico je opazilo neko letalo, ki je nanjo iz velike višine spustilo nekaj bomb, ki razvijajo mnogo dima. Francoske vojne ladje so bile na ta način opozorjene in so takoj odplule na dotično mesto. Ko je francoska vojna ladja »Duboc« odvrgla nekaj podvodnih bomb, se je nemška podmornica pojavila na vrhu, se nagnila na stran in se takoj nato sredi velikega vrtenca znova potopila. Pozneje se je mnogo olja dvignilo na morsk gladino.

Dosedanje izgube trgovskih mornaric

Berlin, 29. decembra. AA. Izšli so uradni podatki o izgubah trgovinskih ladij od začetka vojne do 20. decembra. Iz njih je razvidno: 1) da je Velika Britanija izgubila 134 ladij (536.069 ton), Francija 12 ladij (64.759 ton), nevtralne države pa 78 ladij (258.209 tonami). Vsega skupaj znašajo izgube torej 224 ladij in 849.137 ton. K temu je treba kot gotovo priležati še 14 izgubljenih angleških ladij (46.425 ton), 4 francoske ladje (17.233 ton) in 20 nevtralnih ladij (70.000 ton), katerih narodnost še ni ugotovljena. Tako so torej sovražniki in nevtralne države izgubili vsega skupaj do 20. decembra 272 ladij (1.029.635 ton). Nemčija je od začetka vojne do 20. decembra izgubila 18 ladij (128.689 ton). Od vseh teh ladij je sovražnik potopil samo eno, vse druge je posadka sama potopila.

London, 29. decembra. AA. (Reuter) Nemška vlada je včeraj objavila statistiko, po kateri se je od začetka vojne do 20. decembra potopilo 272 zaveznih ladij in nevtralnih ladij s 1.029.635 tonami, a v istem času naj bi se bilo potopilo 18 nemških ladij s 128.689 tonami. Pristojni britanski krogi izjavljajo, da so 27. decembra zaveznike in nevtralne vlade zabeležile, da se je potopilo 205 ladij s 744.288 tonami. Ob istem času se je potopilo 23 nemških ladij s 139.640 tonami. Zajeli smo pa 20 nemških ladij s 89.163 tonami.

123 ladij kontroliranih

London, 29. dec. s. (Reuter) Angleške kontrolne postaje za vojno tlitopasje so v preteklem tednu pregledale 123 ladij, 89 tovorov so postaje popolnoma oprostile, ostali pa so bili deloma zaplenjeni. Kontrolne postaje so delale tudi preko bočice, edino na Stefanovo je bila napravljena izjema in so tedaj spote nevtralne ladje brez pregleda nadaljevali pot.

Olikovani angleški pomorščaki

London, 29. dec. s. (Reuter) Pet častnikov s križarke »Exeter«, »Ajax« in »Achilles« je bilo v priznanje zaslug v pomorski bitki z oklopnico »Admiral Graf Spee« povišanih v čin.

Angleška admiralieta javlja, da so se trije ranjeni mornarji s križarke »Exeter« umrli.

Žrtve torpedov in min

London, 29. decembra. AA. (Reuter) Britanska ladja »Dutford«, o kateri so poročali, da jo smatrajo za izgubljeno, je zadel 13. decembra torped po milje od angleške obale. Ladja se je potopila v 90 minutah in potemnila s seboj v globino 32 mož posadke od 37, kolikor jih je bilo takrat na ladji skupaj s dvema Norvežanoma. Rešen, med njimi kapitan norveške motorne ladje »Fairde«, so izjavili, da je ladja »Butford« mirno plula v norveških vodah, a kapitan ladje »Fairde« je dodal, da je vi-

Omejitev porabe raznih živil v Angliji

London, 29. dec. br. Se ponovno so se v angleški javnosti pojavile govorice, da bodo nekatere življenjske potrebščine tudi v Angliji racionalizirane. Celo vlada je že ponovno razpravljala o tem problemu a koncem novembra se je odločila, da njegovo ureditev, ki je bila napovedana že za prve dni septembra, zaenkrat odloži. Sledi pa so se v Londonu razširile vesti, da bodo z 8. januarjem v resnici že racionalizirali porabo sladkorja, surovega masla, slanin in gnjati, poraba mesa pa da bo omejena koncem januarja.

Današnji jutranjki so potrdili te vesti tudi s podatki iz uradnih virov in še posebej s izjavo, ki jo je dal minister za prehrano o tej stvari. Velika Britanija, je dejal minister, hoče čim prej doseči konec sedanjega klavija in se je zato odločila omejit konzum nekatere življenjskih potrebščin, ki se v celotni državi, da bi tako ostalo na razpolago čim več ladij za prevoz vojnih potrebščin v Anglijo. Zato se bo omejila v prvi vrsti poraba mesa, masla in sladkorja. Od 8. januarja dalje bo odpadlo na vsako osebo po 345 gramov sladkorja na teden ter po 115 gramov masla in slanin ali gnjati. Koncem januarja bo omejen tudi še konzum mesa. Minister je naglasil da se je v Veliki Britaniji doslej porabilo sorazmerno največ sladkorja v primerjavi z drugimi državami. A tudi, ko bo poraba tega živila omejena, bo ostala Velika Britanija glede na konzum sladkorja še zmerom na prvem mestu. Omeniti je treba, da se konzum mezge v nobenem primeru ne bo omejil. V Nemčiji je poraba sladkorja omejena na 240 gramov na teden in velja to tudi za mezgo in druge take proizvode. Omejitev porabe mesa se bo nanašala le na ovčje in goveje meso ter teletino. Konzum svinjskega mesa, divjačine in rib bo ostal še nadalje neomejen. Neomejen bo ostal tudi konzum drobovja.

Današnji angleški listi vsi po vrsti odobravajo odredbe omejitve, le »Daily Express«, ki se je že od vsega početka postavila na odločno stališče proti vsakemu racionalizmu živil, tudi tokrat oboja sili objavljene odredbe.

Današnji angleški listi vsi po vrsti odobravajo odredbe omejitve, le »Daily Express«, ki se je že od vsega početka postavila na odločno stališče proti vsakemu racionalizmu živil, tudi tokrat oboja sili objavljene odredbe.

del periskop nemške podmornice med potopljeno ladjo in obalo.

Kodanj, 29. dec. s. (Reuter). Ob vzhodni angleški obali je zadel na mino danska ladja Hana in se potopila. Samo dva člana posadke sta se rešila, ostalih 15 je utonilo. Danski listi navajajo ob tej priliki, da je od začetka vojne dalje že 115 danskih mornarjev izgubilo življenje pri silnih katastrofah.

London, 29. decembra. AA. (Reuter) Admiralieta poroča: Kraljevska ladja »London«, ki bi bila imela že prispeti v luko, a ni o njej nobenih vest, sme veljati za izgubljeno s posadko 14 mož vred.

Rešeni sestreljeni nemški letalci

Oslo, 29. decembra. AA. (Reuter) Neki norveški parnik je izkrkal danes v pristanišču Koperjv tri letalce z nekega nemškega letala, ki so ga angleški letalci sestrelili v sredo nad Severnim morjem. Parnik jih je našel na odprtem morju. Prebili so 24 ur v svojem reševalnem čolnu. Četrti letalec je umrl.

Zbirka za novo nemško oklopnico

Berlin, 29. dec. r. Potopitev oklopnice »Admiral Graf Spee« pomeni za nemško vojno brodogradnjo veliko izgubo. Zato je bila sedaj uvedena posebna nabiralna akcija za zgraditev nove oklopnice istega tipa. Kakor je bil »Admiral Graf Spee«, vendar pa še bolj izpopolnjena z najnovejšimi tehničnimi izumi in pridobitvami. Nemški listi objavljajo sedaj ofiicijalni poziv vrhovnega poveljstva vojne mornarice. Za zbirko je odprt poseben konto pri pošti in hranilnici in pri nemški državni banki. Po poročilih listov so že do sedaj zbrali precejšnjo vsoto, tako da bodo lahko v kratkem pričeli z gradnjo nove oklopnice, ki pa bo lahko dograjena še le čez leto dni.

Ogromno minsko polje trdna zaščita Anglije

Skozi novo 800 km dolgo in 50-70 km široko minsko polje ne bo mogla prodreti več nobena tuja podmornica

Pariz, 29. dec. j. (Presse Informations). Kakor je bilo že objavljeno, se je angleška admiralieta odločila, da napravi ob svoji vzhodni obali velikanske minske zapore, ki so po eni strani potrebne v taktičnem izvajanju poostrene blokade, na drugi strani pa so zamisljene kot obramba pred vdomom nemškega brodogradnjo v angleške teritorialne vode. Ta obramba bo hkrati gotovo tudi zelo povečala varnost plovbe na Severnem morju blizu angleških obal.

»News Chronicle« objavlja sedaj nekatere podrobnosti o teh angleških minskih zaporah. Minsko polje ob angleški obali se razprostira v dolžino nad 800 km od sredine Skotske pa do izliva reke Temze. Gre sporedno z vzhodno angleško obalo ter je v vsem svojem poteku 50 do 70 km široko.

Skozi to najnovejšo minsko polje se nobena ladja ali podmornica ne bo mogla več pritihtopiti k vzhodni angleški obali. Ladje nevtralnih držav, prihajajoče iz Danske ali Skandinavije, ki bodo hotele

priti v vzhodna angleška pristanišča, bodo morale obiti vse minsko polje ter na skrajnem severu zakrmariti za minsko bariero in nadaljevati plovbo proti jugu. Nasprotno bodo morale ladje iz Belgije in Nizozemske pluti do izliva Temze in se šele tu za minsko zaporo obrniti proti severu.

Minsko polje, ki bo seveda lahko položeno šele čez nekaj tednov, bo v celoti pokrivalo površino 15 do 20 tisoč kvadratnih milj. Ob obali bo za tem minskim poljem 12 do 15 km širok prost kanal, po katerem bodo angleške in nevtralne ladje lahko dosegale vsa vzhodna angleška pristanišča. Angleška mornarica bo tudi skrbela, da bo ta kanal zmerom čist tudi min, ki bi jih morda razbrosila sovražnikova letala. Angleške ladje in letala bodo imela nad tem kanalom trajno stražno službo. Razen tega bodo za kretanje angleških in nevtralnih ladij v Severnem morju določeni posamezni ozki kanali, k bodo prav tako pod stalnim nadzorom angleškega letalstva in mornarice.

Sklicanje irskega parlamenta

Dublin, 29. dec. s. (Reuter). Za sredo je bil sklican irski parlament. Vlada bo zahtevala od parlamenta nova posetna pooblastila, ki ji smatra za potrebno da energične nastopi proti revolucionarni akciji »iske republikanske armade«. Včeraj je bilo v Dublinu obojenih 8 oseb pred pcebnim vojaškim sodiščem, ker se niso pokoravali odredbam policije pri preiskovalni akciji preteklo sredo.

Zaupnica belgijski vladi

Bruselj, 29. decembra. AA. (DNB) Belgijska vlada je na včerajšnji seji senata med debato postavila vprašanje zaupnice. Dobil je zaupnico s 92 glasovi proti 59 glasovom. Dva poslance sta se glasovanja vzdržala.

Novoletne čestitke papežu

Vatikan, 29. dec. br. Danes so se pričele v Vatikanu novoletne audience tujih diplomatskih zastopnikov. Popoldne je papež sprejel po vrsti poslanike Peruja, Francije, Kolumbije, Španije, Rumunije, Brazilije, Argentine, Poljske in Belgije, ki so mu čestitali na novo leto.

Obvezna predvojačka vzgoja v Švici

Bern, 29. dec. br. Švicarska vlada je danes izdala dekret, po katerem se uvede v Švici obveznost predvojaških vaj. Po tem dekretu bodo prirediteli tri vrste tečajev. Prvih tečajev se bodo morali udeleževati vsi mladeniči v starosti 16 do 18 let. Ti tečajji bodo telesnovzgojnega značaja. Strelskih tečajev se bodo morali udeleževati 17 in 18 letni mladeniči, posebnih vojaških tečajev pa vsi 19-letniki, ki bodo pred tem potrjeni pri naborih.

Podkupljena švicarska lista

Bern, 29. dec. s. (Havas) Švicarska poročevalska agencija pojasnjuje vzroke, zakaj sta bila ustavljena švicarska lista »Neue Basler Zeitung« in »Freihelfte«. Vlada je v obeh primerih ugotovila, da sta lista prejela denarna sredstva iz inozemstva, in sicer »Neue Basler Zeitung« iz Nemčije, »Freihelfte« pa iz Sovjetske Rusije.

Smrt italijanskega pisatelja

Rim, 29. dec. br. Preteklo noč je tu umrl znan pisatelj Ugo Fleres. Rodil se je 1858. leta v Messini in je z 18. letom pričel z novinarsko in pisateljsko kariero. Fleres je vodil tudi umetniški muzej v Rimu.

Strašno potresno razdejanje v Turčiji

Okrog 400 000 mrtvih in ranjenih — Mesto Erzingjan popolnoma porušeno, polovica prebivalstva mrtva. Mraz in glad razsajata med ljudstvom

Ankara, 29. dec. j. (Havas) Poročila, ki seuj prinašajo iz posameznih turskih pokrajin, vse bolj kažejo, da je bil potres v sredni Anatoliji in vzhodni Anatoliji katastrofa največjega obsega. Se sedaj ni povsem točno znano, do kam sega potresno ozemlje, niti se ni znano število človeških žrtev, boje pa se, da so tudi do sedanjega cenitve prenizke. Po doslej zbranih uradnih podatkih je mrtvih in ranjenih 30 do 40.000. Potresna katastrofa je prebivalstvo zadelo tem huje, ker vlada v vsej osrednji Anatoliji kakor tudi v izredno vzhodni Anatoliji prav sedaj vzredno ostru zima ter so imeli zadnje dni ponekod nad 25 stopenj mraza. Prebivalstvo mest in vasi, ki so bila porušena, mora v tem mrazu prebiti na prostem. Med ljudstvom je v prizadetih krajih zavladal že glad in se boje, da bodo nastale tudi še hude prehladne bolezni.

Oblasti so takoj ukrenile vse potrebno za pomoč prizadetim krajem. V Ankari se je že osnoval nacionalni podporni odbor, ki mu pripadajo skoro vse vodilne politične in gospodarske osebnosti turske republike. Odbor je pritegnil k reševnim delom ter v pomožne organizacije vse turske ustanove, ki delujejo kakorkoli na karitativnem polju. Prav tako je bilo v reševalna dela pritegnjenega mnogo vojaštva.

Turški notranji minister je odpotoval v mesto Erzingjan, ki je bilo po potresu najhuje prizadeto. Skoraj tri četrtine vseh zgradb je tamkaj v razvalinah, pod katerimi je našla smrt skoraj polovica vseh prebivalstva. Potres je zahteval tako velike žrtve zlasti zaradi tega, ker je prišel v pozni uri, ko je bila večina prebivalstva že pri počitku. Precej silno razdejanje kakor v Erzingjanu je napravil potres tudi v drugih mestih. V mestecu Süheirju je bilo od 200 hiš 150 do tal porušeni in polovica stanovalec ubitih ali ranjenih. Silno sta trpela tudi mesto Sivas in okolica.

Železnica Sivas - Erzerum je bila na več mestih pretrgana. V Ankari je napravil potres zlasti mnogo škode na javnih poslopih.

O silno velikem številu mrtvih in ranjenih poročajo tudi iz mest Tokatu, Sam-sun, Huasia in Malatia. Reševanje v vseh teh mestih zelo ovirajo silni snežni me-teži, ki ovirajo reševalcem dostop in onemogočajo dovoz živeža in materiala. Tudi brzjavne zveze so skoraj med vsemi kraji osrednje in vzhodne Anatolije pretrgane. Na mnogih krajih so po potresu izbruh-nili požari, ki še trajajo. Zemlja, ki se je po malem tresla v sredo še ves dan, se je včeraj umirila in so posamezne močnejše potresne sunki občutili samo še v krajih Malatija in Izmir, ki pa niso več povzročili snatnejše škode.

Vlada je proglasila v ozemlju, prizade-tem po potresu, obsešno stanje. Vojaštvo in žandarmerija patrolirajo po ozemlju, da prepreči plenjenje.

Sožalne brzjavke

Pariz, 29. dec. j. Havas. Predsednik republike je poslal ob priliki potresne katastrofe v Anatoliji predsedniku turske republike sožalno brzjavko, v kateri izraža svojo globoko potrost nad težko ne-srečo, ki je zadelo turški narod, ki mu iz-raža francoski predsednik v svojem ime-nu in v imenu francoskega naroda glo-boko sočustvovanje. Prav tako je poslal predsednik ku turske republike sožalno brzjavko tudi angleški kralj in s svoje strani še posebej angleška vlada. Pred-sednik Chamberlain je poslal posebno so-žalno brzjavko turskemu ministrskemu predsedniku.

Carigrad, 29. decembra. AA. (DNB). Nemški veleposlanik v Ankari v Papen je izrazil v imenu Nemčije turskemu zunanje-mu ministru Saradzoku pismeno sožalje o priliki katastrofalnega potresa.

Mrzli val v Italiji

V Trstu ledeno mrzla burja — V Gorici 7 stopinj pod ničlo

Milano, 29. dec. AA. (DNB). Itafjo je zajel mrzli zračni val, ki je v nekaterih krajih povzročil velik padec temperature. V Trstu pih ledeno mrzla burja s hitrostjo 100 km na uro, zaradi česar je temperatura padla na minus 6 stopenj. Razbukano morje je poškodovalo mnogo ladij v pristanišču. V Gorici je tempera-tura padla na 7 stopenj pod ničlo, dotim so na italijansko-jugoslovenski meji za-beležili 16 stopenj mraza. V dolini reke Soče je zamrznil reki 68 letni starček. Vsi zgornji pritoki Soče in jezera pri Tržiču so zamrznjena. Hrib v okolici Lago Maggiore so pokrili s snegom od vrha do podnožja.

Mraz v Podunavju

Budimpešta, 29. dec. o. Zaradi silnega mraza, ki je zavladal na Podunavju je na stal nevarnost, da bo Dunav popolnoma zamrznil. Strokovnjaki trdijo, da bo pro-met po Dunavu v nekaj dneh popolnoma onemogočen, če bo sedanj mraz trajal 5. dva dneva. Ponekod je ob bregovih že de-

bela skorja ledu. Ustavitev ladijskega prometa na Dunavu bo tudi velikega strateškega pomena zaradi dobav rumun-skih proizvodov Nemčiji.

Siloviti snežni vharji na Črnem morju

Carigrad, 29. dec. j. Nad Črnim mor-jem dvirajo tako silne navihite in snežni meteži, da je plovba na morju docela ustavljena. Pristaniška poveljstva jav-ljajo, iz raznih mest ob Črnem morju, da pogrešajo od početka viharja vesti o ne-katerih ladjah, ki so bila takrat na odpr-tem morju. Boje se, da so vse te ladje izgubljene. Ker gre za dragoceni tovorom, pomeni to za Turčijo, ki je bila tako hu-do prizadeta že po potresni katastrofi, nov težak udarec.

Na otoku Mitlene v Egejskem morju je vihar porušil več poslopj. Stiri osebe so mrtve, telefonske in brzjavne zveze pretrgane.

Mariborski mestni svet

Tlakovanje treh ulic — Šolski proračuni — Pet novih gostinskih koncesij — Pogon avtobusov z metanom

Maribor, 29. decembra. Nocoj je bil po daljšem presledku seja mariborskega mestnega sveta. Zupan dr. Juvan je med drugim poročal, da je me-stna občina društvo Stadon, prepuštila gramozno jamo v koroskem predmestju za dobo 60 let proti letni priznavalnini 100 din. V disciplinski odsek za leto 1940 sta bila izvoljena m. s. dr. Müller in Ozvatič ter za namestnika Staboj in dr. Vebie. Za-vrnjenih je bilo 19 ugovorov zoper odmero pristrastarine, odobrenih pa 8 prošenj za zvišanje redne ubožne podpore, 6 prošenj za zvišanje ubožne podpore, 5 prošenj za zvišanje rejnine, 6 prošenj za sprejem v mestno oskrbnišnico in 4 prošnje za odda-jajo v hiralnico.

Na bilšem Rosenbergovem posestvu so bile urejene tri nove ulice, ki se bodo ime-novale Poštalska, Hoška in Hološka. Kot dovozne ceste k carinarnici bojo tlakovane Kocijnarjeva, Trstenjakova, Elinspijerjeva in Moterjeva cesta. Za tlakovanje potrebna vsota 1.205.000 din. Ta vsota bo najeta pri Hihotekarni banki na račun kaldrminskega fonda. Jačrnska ulica bo kanalizirana za 400.000 din in Valvazorjeva ulica za 168.000 din, del stroškov se bo kril iz fonda za po-možno akcijo.

Mestna občina bo v novem proračunu prispevala za vzdrževanje mestne policije 575.807 din, za 13.000 din več kakor doslej. Proračun kraljevskega šolskega odbora za mariborske osnovne šole za leto 1940/41 znaša 1.160.177, proračun upravnega odbo-ra državnih meščanskih šol v Mariboru pa 635.839. Oba proračuna je mestni svet odobril.

Ker so se pri prodaji in nakupu parcel na bilšem Rosenbergovem posestvu pri-petile nekatere spekulacije, je mestni svet sklenil, da osebe, ki so že kupile od obče-ne kakke parcele, ne morejo še enkrat ku-piti mestnih parcel, temveč šele po presled-ku petih let. Na prošnjo OUZD je mestni svet znižal izvršne stroške za opomine od 4 na 2%. Predlog podobora za gasilsko službo za pasivno obrambo glede imeno-vanja osmih poklicnih gasilcev, je bil repu-bliki v rešitev zupanu pod pogojem, da ne obremenijo mestnih financ. Mestni svet je naknadno odobril izplačilo božičnice me-stnim dnevničarjem. Uslužbenec mestne-ga vojaškega urada se odobrijo nadure v znesku 16.412 din. Odobril se je nakup Hohnjevega posestva v Frankopnovi ulici 41 za 180.000 din. To posestvo leži

pred Magdalensko šolo, in bočasoma pre-urejeno v ličen park.

Mestni svet je odobril prošnje za re-stavracijo Alojziju Ljislaku na Glavnem tr-gu 3, Alojziju Jarcu na Aleksandrovi cesti 3 in Jožefi Antončičevi na Radvanjski cesti 34. Glazla Matjašič je dobila dovoljenje za bife v Stritarjevi ulici 7, a Stefanija Kautzner za bife na Aleksandrovi cesti 61. Odklonjeni pa sta bili dve prošnji za go-stilino.

Pri razpravi o mestnih podjetjih je re-ferent m. dr. poročal o izumu tehničnega vodje mestnih podjetij za nov način pogo-na Dieslovih motorjev z metanom, ne da bi bilo treba motorje posebej predelavati. Mestni svet je odobril 230.000 din za na-daljnje dobave jeklenk za metan. Končno je bila odobrena še nabava seštevanele stroja znamke »Mercedes«, za 125.000 din. Javni seji je sledila tajna, na kateri so bile obravnavane personalne zadeve.

Odložen politični proces v Zagrebu

Zagreb, 29. dec. o. Danes dopoldne bi se imela pričeti pred okrožnim sodiščem glavna razprava v velikem političnem pro-cesu, v katerem so obtoženi trgovski po-moščnik Milan Iveković, student tehnika, Zdravko Linič in šofer Stanislav Špek zaradi političnega umora nad dnevničar-jem mestne občine Josipom Prešekom. Pred začetkom razprave pa je predsednik senata sporočil da je zagovornik glavnega obtoženca dr. Mirko Košutić predložil zdravniško spričevalo, da zaradi hudega prehlada ne more priti na razpravo. Ker zaradi obsežnosti gradiva drug odvetnik ne bi mogel takoj prevzeti zagovornišva, je bila razprava odložena.

Odlikovanja

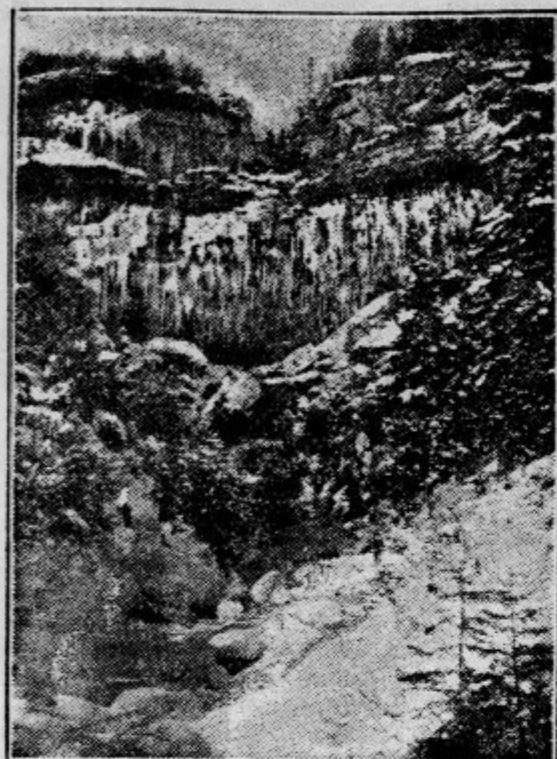
Beograd, 29. dec. p. Odlikovani so z re-dom Jugoslovenske krone 5. stopnje poštni in-spektor v p. Anton Verč v Ljubljani, s redom sv. Save 5. stopnje glavni arhivar po-šten direkcije v p. Fortunat Čihla v Ljub-ljani, z zlato kolajno za državljanske za-sluge pa poštni zvičniki Joa. Toma v Ljubljani.

Zemunska: Prehodna zjasnitev od seve-rozapada proti jugovzhodu. Precej hladno, predvsem na zapadu.

Naši kraji in ljudje

Peričnik v ledenem oklepu Okolica Mojstrane vabi na krasne izlete

Mojstrana, 29. decembra
Vlak sunkovito obstane. S precejšnjo težavo se prerije skozi vagon nabito poln, samih navdušenih smučarjev, ki hite v vse kotičke obmejne Doline, da se naučijo bele opojnosti in čistega planinskega zraka.

nosni Triglav zre daleč preko svojih sosedov, ki so vsi zaviti v debele snežne plašče in tiho vabijo v goste.

Za kratek hip se pomudimo v hotelu »Triglav«, kjer nam g. Rabič daje raznih nasvetov, pokaže pa nam tudi dragoceno božično darilo, ki ga je prejel od kraljice Marije. Ko se poslovimo, opazimo, da se je pomaknilo sonce že visoko nad Možakijo, zato pospešimo tempo ter je kaj kmalu za nami vojašnica naših vrlih planincev. Lesene rake so vse v ledu in nudijo kaj zanimivo sliko. Pri mostičku krenemo na nasprotni breg Bistrice, iz katere se dviga nožne meglice. Le šum vode moti svečo no tišino, ki vlada v tej krasni dolini. Kakor nemi vojščaki stoje vitke smreke, do vrha obložene z belimi kristali. Družina plahih srn se nam je umaknila v varno zavetje. In že smo pod Peričnikom.

Edinstven je pogled na zamrzli slap, ki se je pretvoril v en sam leden oklep, ves okrašen s stoterimi ledenimi svečami, kar daje okolici pravilčno sliko. Sem in tja se katera od njih utrga ter z močnim ropotom zagrmí v dolino, kjer se razlije na tisoče koscev. Sončni žarki se poigravajo na stekleno gladkih ledenih svečah in prelivajo svoje barve Dolgo časa opazujemo, topli sončni žarki pa nas prijetno grejejo v hrbet. Škoda le, da je ukrepčevalnica zaprta. Se en pogled in že se vrnemo.

Popoldne nam prestane še mnogo časa, da pregledamo smučišča nad Mojstrano, pod Možakijo, ter južna pobočja onstran Save Dosti je v okolici prav lepih smučišč, le žal da so naši smučarji javnosti premalo znana. Saj nam je prav Mojstrana dala toliko naših najboljših smučarskih prvakov, da zasluži vso pozornost od strani naših sportnikov.

Božični dan nam je minil prehitro. Ob prvi priliki bomo ponovili izlet do zamrznega Peričnika, piheteli bomo pa še dalje v Vrata, pod strome stene očaka Triglava.

ka. Osvežujoče nam puhne v obraz mrzli zrak; hitro na dulce in že drsimo po mehkih prahu, kakor bi stopali po najtinejših blazinah. Krasen je bil božični dan, da si lepšega ne bi mogli želeli. Toda lepi so tudi nadaljnji dnevi. Niti oblaka ni na vedrem nebu. V deviško belino odeli gorski vršci se kopljejo v razkošnem soncu, ki tudi že prav lahko poljublja nad nami ležeče bregove Karavank nad Dovjem. Po-

Sibirski mraz pritiska dalje Promet trpi zaradi velikih zamud vlakov

Ljubljana, 29. decembra
Vse kaže, da Rusi posegajo v evropsko sfero, tudi kar se mraza tiče. V zadnjih 24 urah se je zima tako zaostila, da se nevedne posledice opažajo na vseh koncih in krajih. Šipe na oknih so se že noč prekrile z ledenimi rožami, tramvajski promet v mestu mora zaustavljati tempo, ker so vozniki brez varnega razgleda, vlakci prihajajo v Ljubljano z naraščajočimi zamudami. Rekord je dosegel dipoldan ki beograjski brzovlak, ki je prišel z nič manj kot 299 minut zamude. Nekaj maleza je zaostajal za njim jutri: orient-ekspres, ki je privozil 280 minut preko časa. Velike zamude pa izkazujejo tudi vsi ostali vlaki. Tako je beograjski sezonski brzovlak, ki prihaja ob pol 8. v Ljubljano, dosegel glavni kolodvor s 180 minutami zakasnitve, večerni dunajski brzovlak pa s 55 minut. Zlasti zamude beograjskih vlakov so sprožile mnoge zmede v življenju na tega mesta, ker z njimi prihaja mnogo nujne pošte, zlasti pa beograjsko časopisje.

Se huje kakor v mestu, kjer hise v strnjeni fronti laže odbijajo navale mraza, občutijo zimo prebivalci periferije in podeželja, zlasti na krajih, ki so izpostavljene

ni severu. Kmetje iz okolice, zlasti z Barja in iz odprtih naselij Ljubljanskega polja, tožijo, da vsa kurjava ne more več ogreti bivališč, največ pa trpi živina v hlevih, ki niso grajeni, da bi nudili dovolj neprobušno zavetje. Na letališču, ki leži sredi polja, so davi ob 7. zabeležili 222 stopinj pod ničlo. Čez polno se je ozračje do neke mere ogrelo, proti večeru pa je začelo živo srebro spet nazlo padati, da je še pred nastopom noči doseglo —18 stopinj. Računati moramo, da nas bo letošnja zima v kratkem seznanila s pravim, dobesedno sibirskim mrazom, ki se naplo približuje ostrini zime v letu 1928/29.

Bolezni otrok po dolenjskih hribih

Dole, 29. decembra
Ze pred božičem se je začela širiti po naših kmečkih domovih otroška bolezen. Mladini so se pojavili po obrazu in tudi drugih delih telesa mozolji. Čez čas so se mozolji zgnojili in bolnik je dobil temperaturo. Bolezen se je hitro širila. Na eni izmed šol v našem okolju, ki šteje več sto šolarjev, je prišlo zadnje dni pred božičem v šolo le dvajset otrok. Letošnja otroška bolezen so vodene koke, varicela. Po nekaterih vaseh je obolelo že do 75% otrok. Bolezen pa ni nevarna, če se med

temperaturo otrok ne prehladi. Glavna stvar je, da je medtem, ko je bolnik mozoljast, na toplem. Potem se začne koke sušiti in odpadejo kakor luske. Večkrat pa ostanejo bolnikom za spomin male vrstine. Hujših posledic doslej zaradi vodenih koz pri nas ne beležimo.

Zima pa je zanesla v naše hrbovske kraje tudi staro otroško bolezen davico. V Prelesju pod Polnikom sta zbolela pri Medvedovih za davico dva fantička, ki pred leti še nista bila cepljena zoper da-

Velika afera v Zagrebu Direktor Združenih električnih central je izginil 400.000 din primanjkljaja

Zagreb, 29. decembra
V vsej zagrebski javnosti je vzbudila živo zanimanje afera direktorja Združenih električnih central Zagreb-Karlovac, Marcela Skulja, ki je pred nekaj dnevi izginil brez sledu. Mestna uprava je pripravljala premostitev Skulja za direktorja mestne elektrarne — to funkcijo je opravljal, preden je bil imenovan za direktorja Združenih central — a tej nameri se je tako nervozno upiral, da je pri vodstvu mestnega magistrata upravičeno vzbudil sum. Mesto direktorja mestne elektrarne je namreč združeno z enakimi prejemki in enakim položajem, kakor ga je Skulji zavzemal doslej. In torej ni imel povoda, da bi se branil. razen če je imel v svojem poslovanju kakšen nered. Ko je komisar zagrebske občine Starčević le vztrajal na premostitvi, je Skulji izginil. Začasne direktorske posle je prevzel inž. Horvat in ko je pregledal blagajno, je videl, da manjka okrog 400.000 din, ki jih je Skulji dvignil pod pretezo, da jih bo spravil v safe v resnici pa ni o denarju ne duha ne sluha.

Direktor Marcel Skulji ki je sin bivšega ministra in zagrebskega župana dr. Stjepana Skulja, je užival v zagrebskih pridobitnih krogih velik ugled čeprav se je njegove gospodarske podjetnosti zmerom držala smola. Rad se je loteval akcij

vico. Prvi je izdihnil v ljubljanski bolnišnici, drugega pa rešuje zdravnik.

Nasemu ljudstvu je treba dopovedati, da pri davici takojšnja zdravniška pomoč pomaga. Tak je bil tudi primer v Široki suli, kjer je zbolelo neko 17letno dekle. Domači niso poznali vzroka bolezni, iz previdnosti pa so pozvali zdravnik. Ugotovil je davico, dal injekcijo in dekle je zdravo. V sosednji vasi pa so pred leti umrli v neki družini isto zimo kar trije otroci, ko so menili domači, da imajo le navaden prehlad, pa je bila huda davica. Ko so klicali zdravnika, je bil en otrok že na parah, ostala dva pa v poslednjih izdihljajih. V takem stanju seveda tudi najbolj spretna zdravniška pomoč nič ne pomaga. Vsega odobravanja je vreden načrt zdravstvenih oblasti, da na pomlad priredijo po vseh občinah predavanja o zdravstvu in higieni.

ima zelo lepo lego. Letos so stavbena dela skoro počivala, le gori ob ljubljanskem cestni je čez poletje zrastle nekaj prijetnih v modernem slogu sezidanih vil, ki so mestu v kras. V Zgornji Bistrici pa je tovarna bakra gradila nova poslopja, vedno bolj izpopolnjuje svoje podjetje, ki zahteva razmaha in prostora.

Kljub resnemu značaju naših podpohorskih ljudi je družabno življenje v mestu precej razgibano. Zlasti prireditve naših naprednih društev so vedno živahne in imajo največji moralni uspeh. Takih društev pa imamo hvala bogu precej in so vsa na svojem mestu. Vidi se, da je mesto navezano popolnoma nase in na svojo bližnjo okolico, zato rodi strjenost najlepše sadove. Sezona tedaj prireditev, ki se pričena po novem letu bo pokazala, da Slovenska Ristrica vendarle živi lepo in zanimivo življenje.

Anton Mohor

Te dni bo slavil petdesetletnico mariborski pesnik in pisatelj, učitelj g. Anton Mohor. Slavljence se je rodil 2. januarja l. 1890. v St. Rupertu pri Gomilskem v Savinjski dolini kot četrti izmed šestih otrok. Oče mu je bil mlinar. Pozneje je šel na Vestfalsko, odkoder je kot rudar pošiljal denar domov. Gimnazijo je študiral v Celju in Mariboru, kjer je l. 1911. napravil maturu. Jeseni istega leta je stopil v mariborsko bogoslovje, a je l. 1901 izstopil in se vpisal v Gradcu na pravno fakulteto. Istega leta se je dal nastaviti za učitelja pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. L. 1915. je bil poklican v vojaško službo. Kot vojak je napravil dopolnilno maturu na učiteljsko in se poročil z učiteljico Milico Lendovskovo, hčerko znanega pokojnega profesorja, jezikoslovca in narodnega buditelja na Koroskem Josipa Lendovskega. Tri dni

Lepo je v tišini pod Pohorjem Idealna smučišča, kjer so tuji gostje redki

Slovenska Bistrica, 29. decembra
Tik pred božičem je sneg komaj vidno prepleskal vso nizko pokrajino od Pohorja do Boča, tako da ji je vsaj na videz dal nekaj pravega božičnega razpoloženja. Nastopile so prav mrzle noči z gostim snežjem, da se je divjad že začela s pohorskih višav in samot zatekati v nizavo k samotnim naselijem. Divjadi, zlasti zajcev pa je še lepa vojska po goščavah na južnem pobočju Pohorja. Kljub izjemno nočnem pa so dnevi zvanredno solnčni in topli ter na vso noč prijetni. Tudi letos je Slovenska Bistrica z vsem svojim naravnim sijajem pokazala da je v resnici kraj, ki se more med vsemi štajerskimi kraji ponašati z najmilejšim podnebjem, sloves, ki ga uživa že stoletja in stoletja in ki ga je do sedaj potrdila še vsako zimo.

Petenki sneg na južnem pobočju Pohorja pač ni prikladen, da bi se bil na teh lepih izvanredno ugodnih strminah, golčavah in idealnih klancih razvil božični sport-smučanec in s sankanjem. Božič je mudi brez običajnega sporta in vse prilke kažejo, da tudi za novo leto ne bo nič boljše. To pa človek v tem zatišju komaj opazi, zakaj tisti sport, ki hrumi po zim po vsem Gorenjskem in po pohorskih višavah je tu le malo razvit in v celoti le lokalni. Čeprav se vsa tukajšnja pokrajina ponaša

z najlepšimi smučišči in sankališči. Tujski promet je v poletnih mesecih jako živahen in prav zadovoljiv, a pozimi je ves kraj navezan izrecno le nase in ves potopljen v svojo samotnost, kakor da je odrezan od vsega sveta. Slovenska Bistrica doslej še ni mislila na to, da bi si po svetu delala propagando kakor jo delajo drugi naši kraji, čeprav bi jo lahko delala s popolno pravico in z veliko učinkovitostjo.

Obračun ob koncu leta ni za Slovensko Bistrico bog ve kako sjaen, a vendar je kolikor toliko zadovoljiv, ker v nobenem oziru ni pasiven kakor bo letos obračun marsikaterega našega podeželskega mesta. V gospodarskih strokah je ostala na isti višini kakor druga leta čeprav je bila vsaka letina tako bogata kakor že dolgo ne. Zlasti na r. toznoskih in kovanih goricah, kjer v bogato založenih vinčarijah še marsikateri debelo rejni sod čaka kupca. Nadpovprečna kakovost letošnjih vin pa vendar vztraja pri visokih cenah ki se po trdnosti držala prav do konca ker je povpraševanje veliko. Običajna in trgovstvo sta se letos precej dvignili čeprav je bil izvoz v tužino majhen in je morala zlasti sadna letina ostati skoraj vsa doma. Le stavbna stroka letos ne more zaznamovati bogve kako velikega napredka. Slovenska Bistrica se tu le počasi širi, čeprav

po poroki je moral z mariborčankom v Galicijo. Sredi avgusta l. 1915 je prišel na italijansko fronto, kjer se je udeležil tretje in četrte, desete in enajste soške bitke. Bojeval se je pri Bitlihu, na Sv. Katarini, Fajtem hribu Poletu l. 1916 je bil na Monte Cellu na Tirolskem ranjen od ročne granate. Prišel je v bolnišnico in nato dobil dopust do 1. novembra l. 1918. ko se je javil kot nadporočnik generalu Maistru v službo. Prevzel je zbiranje vojakov v jugoslovensko vojsko in sodeloval pri razorožitvi zelene garde.

Leta 1917. je na dopustu s fronte študiral v Gradcu pravo ter napravil prvi državni izpit. Po prevratu se je vpisal na pravno fakulteto v Zagrebu in dobil l. 1920. absolutorij. Ko je od leta 1919. po izstopu iz vojaške službe bil nadučitelj v Sv. Marjeti na Dravskem polju, mu šolsko oblastvo ni dalo potrebnega dopusta, da bi napravil zadnje izpite. L. 1922 je bil prestavljen v obmejno Svetino, kjer je služboval kot nadučitelj sedem let, nato pa je bil prestavljen v Maribor, kjer učiteljuje že 11. leto.

Ves čas svojega delovanja se je udeleževal v nacionalnih društvih in s svojim delom in lastnimi knjigami ustanovil več knjižnic. Od leta 1930 je tajnik mestne strelske družine in Društva stanovanjskih najemnikov.

Jubilant je že kot gimnazijec in bogoslovac sestavljal pesmi, ki jih je izdal leta 1929. v samozaložbi. Najlepše njegovo delo, ki ga je poklonil svoji soprogji Milici, je sonetni venec. Leta 1933 je izdal igro »Kosovsko dramo«, ki so jo z velikim uspehom igrali na naših odih. L. 1937 je izdal knjigo »Za kralja in dom«, za katero je dobil pohvalo z najvišjega mesta. Zlasti znana je njegova igra »Rešenja«, ki je bila ob prizorovni deležna obilo priznanja. Poleg teh izdanih del piše slavljence v liste, zlasti v mladinske. Udeležuje se tudi v prevodih Slavljence želim že mnogo let, polnih plodnega dela.

Jeanette Mac Donald

Poleg 7 novih krasnih

slagerjev, ki bodo mahoma postali last vseh poslušalcev poje

Jeanette Mac Donald

še arije iz oper »BOHEME« in »MADAME BUTTERFLY«.

PREDSTAVE OB 16., 19. in 21.15 URI!

KINO UNION — tel. 22-21.

kraljica lepote in petja v najnovejšem glasbenem in pevskem vefilmu fantastičnega razkošja, sijaja in bleska

Danes premiera!

Serenada ljubezni

Izredno zabavna vsebina — polna veselega humorja — komike in dovtipov! Prodaja ustopnic za Silvestrovo večer od danes naprej!

Kulturni pregled

„Županova Micka“ po 150 letih

V četrtek zvečer je priredila uprava ljubljanskega Narodnega gledališča v dramatično stopetdesetletnice slovenske dramatike. Gledališče je napolnilo svečano razpoloženo občinstvo. V ložah in v parterju so sedeli zastopniki številnih kulturnih institucij in društev, predstavniki oblasti, ter mnogi književniki in umetniki. Bil je večer vseh, ki zvesto služijo narodni kulturi in domačemu jeziku, čigar odsko sposobnost so preporočili našega naroda prvi preizkusili pred polstrogim stoletjem, 28. decembra 1789.

Na delno odprtem odru je visela med zelenjem povečana s luhtna podoba začetnika slovenske dramatike Antona Tomaža Linhart. Slovesnost se je začela z uvneturo v Mozartovo opero »Don Juan«, ki jo je igral operni orkester pod vodstvom dr. D. Švare. Nato je stopil pred občinstvo najtvoj poklicani tolmač naše starejši literarne zgodovine, g. univ. prof. dr. Franče Kidrič in je najprej v prosti besedi označil kulturni pomen tega praznika slovenske tradicije. Zatem je v krajšem, vžle vseh zgodovinskih jasnem in preglednem predavanju orisal težkoče, s katerimi se je moral boriti prireditelj »Županove Micke« o. p. o. preporočilski krog okoli barona Žige Zoisla, preden je slovenska beseda zmagovalno zavzela na odru ljubljanskega Stanovskega gledališča. Predavanje prof. dr. Kidriča je poslušalcem živo predločilo zgodnjo dobo našega narodnega prepoda in je vsebovalo vse polno

zanjmihih podatkov, primerjav s sodanjskim češkim prepodom i. t. d. Izvnelo je v priznanje narodni državi, v kateri doživlja slovenska dramatika in gledališče velik razmah in napredek, ki nas približuje večjim kulturno starejšim narodom. Občinstvo je nagradilo predavatelja z navdušenim odobravanjem. Uvodni del slovesnosti je zaključil operni orkester z veselo predigro iz Mozartove »Figarove svatbe«.

V drugem delu smo v deli približno tako »Županovo Micko«, kakor jo je pred 150. leti gledalo ljubljansko občinstvo v Stanovskem gledališču; kajpak režija, inscenacija (inž. Franz) in igra sta gotovo daleč prekašali diletantsko uprizoritev tedanjih domoljubov, med katerimi so bili tudi nekateri plemiči. Režiser dr. Bratko Kreft je dal našim tudi igro po prvotnem, Linhartovem tekstu, tako da je dobila odsko govorica nekaj tiste arhaične patine slovenske govorne jezika pred stopetdesetimi leti — jezika, čigar težkoče in značilnosti je malo prej prikazal slavnostni govornik. Vsekakor je bilo tako poživljeno poldrugo stoletje starega teksta, s katerim se je začela slovenska dramatika, zanimiv poskus, čigar trud se je moralno poplačal.

Vsi sodelujoči igralci so se takisto potrudili, da bi doprinesli kar najtorejše delo k igriškemu učinku in obnovljene prvotne »Županove Micke«, kakor je igra označena na gledaliških lepkih, kjer so

tudi imena igralcev natisnjena v pisavi ex A. D. 1789. Predvsem je omeniti Cesarja kot župana Jaka: krepko kmečko korenino iz dobe, ko so se kmetje še lahko posmehevali propadajočim fevdalcem. Cesarju se pridružuje Presetnik v vlogi Mickinega ženina Anžija, robustnega a zdravo čutečega kmečkega fanta, ki v igri predstavlja obenem z županom v duhu tedanjega časa pojmovano kmečko pristnost in naravnost. Med kmečko preprostostjo in gosposkim vzporedi omahuje naslovna junakinja igra Mica (Mira Danilova), dokler se ne prepičla o goljufivost svojih sanjarij. Njegova zaljubljenca, »enega shlahtnega Gospoda« Tulpenheima, ki predstavlja v igri obenem s prijateljem Monkofom (E. Krall) »mimeti svet, je gral Drenovec; kontrastiranje obeh socialnih svetov in ironija, s katero je meščanski avtor obravnaval oba predstavljajeta propadajoče plemiške družbe, sta prišli po težerjevi, kakor po zaslugi obeh igralcev do polnega in učinkovitega izraza. Posredovalno vlogo med obema družabnima slojema ima »ena mlada bogata Vdova« Shternfeldovka (Šarčeva), ki s svojimi zadržanostmi rešuje čast gosposkih ljudi. Tako je dobil da se izrazimo s Shakespearem, tud v tem primeru Janez svojo Micko in vsak svojo pravico. Tem tipom je treba pridružiti še omahljivega in vedno nežnega »parrila« Glača (Sever). Vse vloge so bile od grane z nekaterimi osebnimi spoštovanjem do igre, ki je začela odsko službo lepoti, čistosti in moči slovenskega jezika in čije arhaične zgradbe in besedišče sta se enemu igriškemu rodu čistiljivi stari hram domače besede.

Tako je slovenska Talija počastila svojo začetnico in vse tiste, ki so s Linhartom vred v primitivnih in težkih raz-

merah pred stopetdesetimi leti vsak po svojih močeh služili narodni stvari. Bil je lep večer slovenske kulturne tradicije, k bo ostal obiskovalcem in hvalažnem spominu.

Štupina celjskih slikarjev

Za božič so v Celju (dvorana Mestne hranilnice) razstavili svoje slike nekateri slikarji, ki tvorijo v Celju po svojem realističnem slogu starejšega kova skupino zase.

Vera Fišer-Pristovšek je ob svojih nedolženih pričetkih izbrala svetelne in portretne študije v različnem materialu. Karol Mehl se je Celjanom prvič predstavil in to s samimi olji. Njegove poti še ne poznamo, pogodil pa je kompozicijo »Pokrajina« (16) in »Posvetba« (18). Miroslav Modic se vidno razvija in izpopolnjuje, kakor sklepamo iz kompozicij cvetja in posebej še iz »Tihotižja«. Formalnim in barvnim zahtevam zadošča na svoj posebni način, ki ga enakomerno detajlira in prilagaja olju, pastelu in akvarelu. Albert Sirk je med vsemi najbolj plodovit. V pokrajinah je predvsem obdelal celjsko okolico, Skopje in dalmatinsko obalo, s katere je prinesel mnogo prav dovršenih skic v znanem slikovitem koloritu. Podoba pri podobi v ponavljajočem se formatu kakor na tekočem traku, a povsod se za hip zasmeje pristna in vedra Sirkova šegavost, ki je zajela svoj sigurni slikarski dobiček kakor vjame ribič svojo ribico. Res odličien je njegov akvarel »Ulica iz Skopja«. Na dobrem prostoru bi se g'edalec kar hitro dokopal do »Portiča na Murterju« (52) ali do sosednega »Portiča v Hramini« (53). Cvetko Ščuka se je v olju najbolj postavil s svojo »Mlačvo« (65) s prekmurskega polja. Ne-

katere akvarelne študije so zajele mnogo idiličnega krajinskega razpoloženja in so tudi snovno zelo hvalne. Imenoval bi akvarel »Za gimnazijo« (72) na pr. — Razstavljalec se kupci kaj pridno oglašajo in prav je tako v obojestransko zadovoljnost. Kritika pa je bila ugodnejša na konkurenčni razstavi v Celjskem domu.

Uspehi Zorana Mušiča v Beogradu

V decembru je razstavil v Beogradu obenem s svojim hrvaškim tovarišem Franom Šimunovićem mladi slovenski slikar Zoran Mušič. Beograjska umetnostna kritika je ob tej priliki prinesla zanimive sodbe o slikarskem delu tega nadarjenega slovenskega umetnika. V »Politiki« je pisal o Mušičevih slikah znani slikar in karikaturlist P. Križanić med drugim tole: Šimunovićev tovariš je v Beogradu povsem nov ter soroden šimunoviću po svojem gledanju na slikarstvo. Je to mladi slikar Zoran Mušič, ki je razstavil nekaj slik v temperi. Je najmlajši med omenjenimi razstavljalci in kaže po svojem razumevanju umetnosti, da je za razliko od mnogih drugih umetnikov zagrebskega centra prežet z duhom pariškega slikarstva. Z redkim in točno definiranim smislom za koloristične in tonske vrednote in odnose, z delnim rafinementom, ki je morda bolj sad umetnostne kulture reminiscence nego lastnega doživljanja, je dal Mušič nekoliko slik, ki se odlikujejo po izredno prijetnem učinku. Čeprav v svojih tonkih nianstiranjih ne kaže poudarjene risbe, vendar njegovim slikam ne manjka čvrstine in konstruktivnosti. Po tem, kar nam je pokazal na tej razstavi, ne glede na to, kar bo še lahko dal v svojem nadaljnjem

Domače vesti

* Spor v srbski pravoslavni cerkvi. »Jutro« je že poročalo o nesoglasju, ki se je pojavilo v vodstvu pravoslavne cerkve zaradi zadržanja žilkega škofa dr. Nikolaja, ki se je svoj čas odtegnil vsakršnemu sodelovanju s cerkveno hierarhijo in se tudi vabilu na redno zasedanje sabora ni hotel odzvati. Zdaj je v srbski javnosti vzbudil veliko pozornost govor, ki ga je imel bitoljski škof Platon v bitoljski katedrali na pravoslavni praznik sv. Nikolaja. Škof Platon je svojo pridigo posvetil znanemu ocpačniku Ariju in njegovim naukom in je na koncu škofa Nikolaja okrtilo proglašal za heretika in sektaša. Njegova pridiga je na zbrane vernike napravila zelo mučen vtis, ker je znano, da ima škof dr. Nikolaj v vsem srbskem pravoslavju velik krog privrženec.

* Vse pole s podpis za žensko volilno pravico naj se pošljejo najkasneje do 2. januarja 1940 na naslov predsednice Banovljanske ženske zveze: Engelmann Mira, Ljubljana, Levstikova 21. S tem bo akcija zaključena.

* Internat Franje Tavčarjeve v I. nadstropju Auerspergovih palače na Novem trgu št. 5. sprejema dekleta, ki zahajajo v srednje šole in jim nudijo za ceno 600 din mesečno prvotno osebno in nego ter vsoto potrebno vzgojo po najmodernejših načelih. Prostorne, svetle in zračne spalnice, higienične učilnice, nadzorstvo in pomoč pri učenju, telesna vzgoja, gimnastika, nauk o vedenju, možnost razvedrila, prava družinska domačnost — to so samo nekatere izmed prednosti in odlik internata. Upravlja ga odbor narodnih dam, vodstvo je v rokah ge. Mare Kolenčeve, nadzorstvo pri učenju vrši profesorica, za telesno nego in vzgojo skrbi posebna vzgojiteljica. Zavod obiskuje redno tudi zdravnik tako da je za zdravje telesa in duše gojen temeljito in lepo poskrbljeno. Starši iz dežele, ki želijo svojim otrokom prave, dobre vzgoje in urejeno, udobno življenje za čas študija, naj jih pošljejo v internat Franje Tavčarjeve.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročenih po težki zanezi, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zjutraj na tešče na isto množino Prava »Franz-Josefova« voda se izkazuje vedno kot popolno zasneljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474-32.

* Zanimiva pravda med srbsobransko občino in katoliško cerkvijo. Rimsko-katoliška cerkev občina v Srbsobransu v Vojvodini je imela z občino dolgotrajne spore zaradi 55 oravov zemlje, ki je bila v rokah občine, a jo je cerkev terjala zase. Pravda se je vlekla brez konca in kraja, te dni pa se je vršila končna razprava pri okrožnem sodišču v Novem Sadu. Veliko pozornost je v javnosti vzbudilo dejstvo, da se predstavniki občine povabili na razpravo v občo nso odzvali in je bila srbsobranska občina in kotumant obsojena, da zemljo izroči katoliški cerkveni občini, poleg tega pa j. plača še velik znesek v gotovini, da znaša skupna vrednost nad dva milijona din.

VOJAKI! Zdrave noge Vam ohrani originalni »SANOPEDE« — Vrečica 2.— Din.

* Nesreča poštivalnega trošarskega uradnika. Boršav Dle, mlad trošarski organ beogradske mestne občine, je imel v petek ponoči vražo srolo, ko je na mestni meji ob Dunavi opazil svoj službo. Njegova naloga je bila, paziti, da se ne bi v toni kakšen tihotapec s čolnom prepeljal preko reke. Okrog 10. je opazil, kako se bregu bliža čoln, v katerem je bilo več ljudi. Pohitel je, da jih zajame, ko so se hoteli izkrcati. Vele je bil to ne prav silovit, da je nametilo cele kupe smega, drugod pa spet s snegom prekrilo globeli, ki jih je na bregu Donave čez mero. Bil je na lepem jadel v 5 m globok kanalizacijski jašek, da je bil na mah do pasu v vodi in snegu, in ni

BOUVIER
VINO V STEKLENIH
GORNJA RADGONA

mogel iz njega. Na vse kriplje je klical na pomoč, a najbrž ga niso čuli niti tihotapci, ki so izgubili v noč brez sledu. Našli so ga šele prišli osmi uri zjutraj delavci, ki so prišli mimo. Ko so pogledali v jamo, so začudeni uzrli v nji pokonci zvrzanega, na videz sploščnega človeka. Ilic je bil takrat že napol v nezvesti. Na

razvoju, je Mušič nedvomno zanimiv po svoji izraziti čustvenosti in sposobnosti, da ta slikarska čustva izraža. Mušič je razstavil relativno malo slik, vendar lahko tudi po teh naslutim ne samo njegov umetniški karakter, marveč tudi močnejši in popolnjenjavanja in napredka. Najkarakterističnejša sta ne samo za umetnika, marveč tudi za tehniko teh slik pejsaža »Kolodvor I.« in »Kolodvor II.«, v katerih kaže poleg omenjenih kvalitit tudi močno dinamizem in gibanje. Prijetna in barvi in dolocnejša v risbi sta sliki »Hiše na Peljašcu« in motiv iz Korčule, a najboljša v njegovem razumevanju je nedvomno »Ulica«. Morda čutimo zaradi same tehnike tempera in zaradi podobne game v vseh slikah nekoliko monotono, vendar pa vsaka slika zase tvori prijetno celoto. V vsakem primeru nam kljub vsej uspešnosti teh njegovih slik prav ta tehnična enostanost ne nudi dovolj prilike za spoznanje Mušičeve umetniške sposobnosti, v katero verujemo. Zato bi bilo zanimivejše videti bogatejši repertoar njegovega slikarstva v raznih tehnikah in različnih motivih, toda tudi takšen, kakršnega smo videli in s kvaliteta. ki jih je pokazal, pomeni Zoran Mušič nedvomno pridobitev naše moderne likovne umetnosti.

V dnevniku »Vreme« je pisal v Mušičevih slikah dr. V. Vitežica, ki v svoji oceni med drugim pravi, da se je Mušič v dveh ali treh razstavljenih delih izkazal za mojstra izredne tehnike, velike tankočutnosti in subtilnega občutja za barvo v njenih najtanjših odtenkih. Zlasti sliki »Ulica« in »Cirkus« kaže v svoji impresionistični viziji edinstvenost in konsekvencnost v izvajanju organske snove tona, kakor tudi dovršeno harmonijo barv.

vprašanje, kaj počne v jašku, je odprlo in zmedeno govorilo: Tramvaja čakam. Prepeljali so ga v bolnišnico.

* Smrt po padcu z voza. Z Vač nam poročajo: Ugodnemu gospodarju blivsemu županu Ivanu Batistu na Konju je v četrti umrla žena, dobra mati, ki je lepo vzgojila številno družino. Doživela je hudo nesrečo. Da bi nakupila potrebnih stvari, se je podala s sosedo v Litijo. Peljali sta se s parom iskrnih konj. Ob povratku blizu Zgornjega Loga sta se konja splašila. Voz je zadel v hlode ob cesti in se prevrnil. Obe potnici sta padli z voza in Batiseva je obležala nezavestna. Odslej je bolehsila, zdaj jo je zima rešila trpljenja. Družini na žalje!

* Slepega prvorojenca je elanom prodal. V Obrenovcu živi siromašen delavec Stanislav Ristić, ki mora preživljati številno družino. Njegov najstarejši sin, 17-letni Zvonko, ki ni nekaj bolan na oči, nedavno pa je popolnoma oslepel. Tedaj mu je neki cigan iz okolice ponudil 1200 din, če mu slepega s'na prodal. Ristić je ponudbo sprejel in odstopil slepega prvorojenca ciganu, ta pa mu je na roko odšel 200 din, medtem ko sta za ostali del kupnine pogodila ra obroke. Nesrečni Ivanško, s katerim se je oče poprej brez uspeha obračal na najrazličnejše dobrodelne ustanove, da bi mu pomagali do zdravja, bo zdaj v ciganski družini služil za berača in bo njen glavni rednik.

BALONSKJE JOPIČE

Dospelo je novo blago! Se Vam lahko dobavimo Kandarhar-strmenca - krasne torbice - gamšarje. Kvaliteta »Bekas-SMUCI« - je neprekosljiva. Priprčajte se!

B. Kolb & Predalič, Ljubljana,
KONGRESNI TRG 4.

* Avtopodjetje J. Gorčan iz Tržiča sporoča cenjeemu občinstvu, da bo reduciralo nočne vožnje ob delavnikih iz Tržiča v Ljubljano in obratno s 1. januarjem 1940. Vozilo bo ob delavnikih samo ob sreдах in sobotah ter ob nedeljah in praznikih po starem voznom redu. (—)

* Ciril-Metodove podružnice se naprošajo, da takoj nakažejo svoje prispevke družbi, da se lahko zaračunajo še za letošnje leto. (—)

* Novoletne razglednice Družbe sv. Cirila in Metoda uporabljajte za voščila, ker s tem podpirate narodno obrambo družbo! (—)

* Zepni kolektarji Jadranske straže. Jadranska straža je izdala za leto 1940. proročno, lično opremljeno žepno kolektarico, ki se prodajajo po vseh večjih knjigarnah po 8 din za komad. Kolektarice Jadranske straže toplejo priporočamo.

Iz Ljubljane

u— Božičnica Kola Jugoslovanskih sester v Šiški. Ob polno zasedeni dvorani Sokolskega doma v Šiški je bila v ponedeljek božična akademija z obdarovanjem ubožnih družin. Prireditelj so obiskale predsednica kola ga. Majaronova, ga. Pucova, ga. Šubičeva, ga. Kroftova, ga. Ferjančičeva in naša tetka Marica, ki sploh zelo rada pride v šiško. Daje so prišli članice kola iz Most ter zastopniki društva za zgradbo Sokolskega doma v Šiški, Sokola in Družbe sv. Cirila in Metoda. Po pozdravnih besedah in zahvali dobrotnikom predsednice Bonačeve je imela Malči Osredkarjeva lep nagovor. Toplega priznanja je bil deležen solist g. Dolničar za svoja izvajanja ob spremljevanju klavirja. Deklamacije in recitacije so bile izvirno podane. Ljubka sta bila otroka igrice in otroški prizor sokolske dece. Mal. harmonikar Boltaer je nam je zalgal »Svežo noč« in »Glejte zvezdice«. Deležen je bil tako burnega aplavza, da je moral se dodati. Obdarovanih je bilo 71 družin z živili, toplim perilom, zlmsko obleko in slačnimi prigrizki. Najiskrenejša zahvala vsem ššenskim in mestnim trgovcem in drugim dobrotnikom, ki so pripomogli k tako lepi obdaritvi.

u— Zaradi odmetavanja snega na trmestju so polomljene veje mladih topolov, ki so nasajeni na pobočju med mostovi. Mestno poglavarstvo opozarja tako voznike kakor hišnike in druge ljudi, da je metanje snega in kakršnih koli drugih

ZAKAJ SI NE BI PRIVOŠČILI ZA SILVESTROVANJE ČASO DOBREGA VINA

ATI ŠAMPANJCA:	
Cvrtček	1. din 11.—
Belokranjska črnina	1. din 12.—
Dinčar sladak	1. din 12.—
Rizling	1. din 12.—
Muškatni silvanec	1. din 14.—

FR. KHAM — KONGRESNI TRG 8.

Češko kulturno pismo

Kulturni svet, odsek za šolsko in kulturno delo pri Narodnem edinstvu, kakor bi imenovali po našem »Národní sourčeství«, je sprožil dve akciji, ki sta mu lahko v čast in ki kaže, da češki narod odločno deluje za ohranitev in razvoj svojih narodnih tradicij in krasne d hovne zapuščine, ki jo je sprejel po svojih prednikih.

Prva akcija je prireditve razstav likovne umetnosti v Pragi in v vseh večjih mestih: v Brnu, Olomucu, Plznu in drugod pod naslovom »Národ svojim likovnim umetnikom«. Te razstave so imele namen pokazati narodu njegove likovne umetnosti in mu nuditi priliko, da z vstopnicami, s kupovanjem slik in z drugimi sredstvi pomaga domačim slikarjem, kiparjem in grafikom v njihovem težkem boju za obstoj. Število teh razstav presega dvajset, saj jih je bilo samo v Pragi pet. Na razstavah je bilo udeleženi približno šest sto umetnikov; poleg slikarških, kiparskih in grafičnih del so bili zastopani tudi lesoresci, keramika itd. V žiriji so bili znani predstavitelji umetniškega sveta, ki so dovolili razstaviti samo taka umetnostna dela, ki imajo res kvaliteten višino. Na tem prostoru ni mogoče niti približno orisati značaja in pomena teh razstav. Samo zaradi primere naj omenimo nekatere izmed njih, dasi je treba takoj povedati, da srečujemo na vseh razstavah znane in neznane umetnike, katerih vsak je vreden, da ga javnost podpre na njegovi trnjevi poti umetnostnega ustvarjanja v Pragi so bili med drugim razstavljeni barvni načrti Maksa Švabinskega za velika okna katedrale Sv. Vida, nekateri znameniti ki-

HOTEL SACHER

DUNAJSKI VELEFILM O RAZPADU AVSTRO-OGHSKE MONARHIJE — UPOR AVSTRIJSKIH SLOVANOV!

KINO MATICA — TEL. 21-24

Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Sybilie Schmits

Premiera danes!

Willy Birgel

predmetov na pobočje pod mostovi nastrože prepevovano in je v tej prepovedi obveščena tudi policija, ki je vedno v bližini.

Zrebanje efektne loterije

Obrotnega društva Kamnik se prestavi na dan sv. Jožefa dne 19. marca 1940. — Obilo sreče in mnogo uspehov žel vsem naklonjenim v novem letu.

Odbor efektne loterije Obrtnega društva Kamnik.

u— Za mestne reveže je darovala tvrdka A. Agnola na Tyrševi cesti 500 din, lekarna Picoili na Tyrševi cesti je pa poleg svojih rednih mesečnih prispevkov poslala še 500 din, tvrdka Franc Ka. Souvan na Mestnem trgu je darovala 1.000 in dvorni dobavitelj Anton Veržič v Stritarjevi ulici 200 din, a nemnovan dobrotnik je spet poslal 500 dn, delikatesna trgovina V. A. Janeš z Aleksandrovo ceste pa tudi 500 din. vsi našeti dobrotniki so pa svoje darove namenili za najboljše najbednejšim v stari cukrarni, vsi

sporedu, za katerega vlada v Ljubljani splošno zanimanje in bo družabni večer gotovo ena izmed najlepših prireditve v letošnji sezoni. Vstopnice lahko dobite pri vodstvu šentpeterskih podružnic CMD.

u— Obrtniški ples. Kakor vsako leto, priredi za bodoči predpust Obrtniško društvo v Ljubljani svoj običajni obrtniški ples. Letošnja prireditev, katere čisti dobiček je namenjen v podporo onemoglim obrtnikom, obeta biti zelo zanimiva. Kot novost bodo priredili obrtniki šaljni propagandni sejem, na katerega že danes vabijo vse prijatelje in naklonjeno občinstvo, da si rezervira 13. januar za poset te zanimive družabne prireditve.

u— Na Silvestrovo pri Ljubljanskem Sokolu bo pa res zabavno. Odlično pripravljeni in obilni spored bo zadovoljil tudi najzibljenejše. Ne premišlujte, kam na Silvestrovo! V Narodnem domu dočkajte novo leto!

Za novoletno zdravico

nudi prvovrstna vina od razkošnih vrst šampanja od izborne domače kapljice

TRGOVINA Z DELIKATESAMI

V. A. JANEŠ

ALEKSANDROVA C. 12 — TEL. 34-55

kjer se za nizko ceno rešite tudi vseh skrbí priprave dobre zakuske. Na razpolago so fini, vsakemu okusu ustrezajoči narezki, pitani kapuni in druga prvovrstna perutnina, trgovina pa je odprta tudi jutri v nedeljo ves dan.

u— Na taborskem silvestrovanju vam bodo tudi letos postregli s prvovrstni kupleti in tradicionalno kroniko, prvovrstnimi akrobatskimi in plesnimi točkami, prvovrstno jedajo in pijačo in nizko vstopnino samo 10 din. Najboljše volje bomo stopili v novo leto in zarajali ob zvokih priznane sokolske godbe (—)

u— Posebno prijeten Silvestrov večer se obeta obiskovalcem naše kavarne »Zvezde«, ki bo tokrat spet enkrat presenetila svoje goste. Poskrbljeno je za godbo, petje in tudi za ples. Opolnoči pa pripravila uprava kavarne »Zvezde« za goste še prav posebno prijetno presenečenje. Vabljeni so vsi obiskovalci kavarne »Zvezde«, kakor tudi vsi prijatelji prisrčne in domače zabave.

u— Sokolsko društvo Ljubljana - Šiška priredi silvestrovanje v sokolskem domu. Spored je skrbno izbran in je zelo bogat. Vsak, ki hoče zadnje ure starega leta preživeti v dobri volji in se izogniti vsem skrbem, naj pohiti k nam. Na sporedu je vrsta kupletov, risarske humoreske, nastopi prvak v miniaturnih orglicah, za zaključek efektne alegorija igra domači jazz orkester. Torej vsi na silvestrovanje v Šiško! (—)

UNIONSKI MENU ZA SILVESTROVO:

JASTOG »NEVA«
MADRIDSKA JUHA V SKODELICI
TURNEDO ROSSINI
KROMPIREVA SLAMA
PURAN Z MARONI
ZELENA SALATA
ČOKOLADNI PARFAIT
SADJE, KAVA
BOUVIER DEMI SEC (šampanjec).

65.— din za osebo!

Rezerviramo mize!

u— Če hočete preživeti in stopiti veseli v novo leto, pridite na silvestrovanje k Sokolu Ljubljana-Zgornja Šiška, kjer bo veselo in zabavno. Naše geslo je: »Na Gorenjskem je blejelo!« (—)

u— Lep večer z majhnimi izdatki bo na Silvestrovo pri Mikliču. Petje, šaljni nastopi, godba, ples, izbrana vina, jestvine, neizogibni »maček« v žaklju, bodo jamčili za prijetno zabavo. — »Ljubljanski zvoni« vabi! (—)

u— Zaključni plesni venček »Svobode« bo drevi v Delavski zbornici. (—)

u— Namesto cvetja na kratek blagopojnege g. Feliksa Tomana je darovala ga. R. Demšarjeva Uniji za zaščito otrok v Ljubljani za otroške košare 50 dn. Iskrena hvala!

u— Antun V. se je Ljubljana tako močno priljubila, da se ne more in ne more za dolgo časa odtrgati od nje, dasi so ga oblasti zaradi prevzetega tatinskega udejstvovanja izgnale iz mestnega okolišja za dobo 10 let. Paragraf mu je obremeni vest že s trinajstimi kaznimi zaradi večjih tatvin — najvišja njegova kaznen je dosegla polkorogo leto. Sicer je pa Anton V. doma iz zelene Štajerske, živi pa največ v Zagrebu in se je že skoraj čisto pohvalil; vendar mu srce ne da miru, da ne bi od časa do časa obiskal Ljubljano — njegovo najuspešnejše torišče tatinske obrti. Na višku »sezona«, ob živahnih božičnih dneih se je spet vtihotpal na propovedana tla. 23. decembra so bile prijavljene policiji štiri tatvine na živilskem trgu, med drugimi je izginil prodajalec iz šopa cel tisočak. Iskali so storilca in ga končno našli. Kdo drugi naj bi bil kakor Anton V., ki ga je na ulici prepoznal detektiv in ga odvedel na policijo k izpraševanju vesti. Odgovor je upiral, se izgovarjal na premetene načine, tajil stanovanje, vlekel oblast za nos, zdaj v štopanjo vasa, zdaj spet v mesto — no, končno so ga našli njegovo skrivališče. Skrivala ga je žena — no, potlej že kar verno, kako je s to rečjo. Priznal je grehe in zdaj čaka na svojo štirinajsto kaznen. Vrata jetnišnice se bodo za lep čas zaprla za nepobojljivim grešnikom.

Dr. Julka Člapec Gorojevičeva.

u— Vlomilsko srečo je iskal te dni podjeten vromilec v stanovanju nekoga bančnega uradnika na Večni poti. Doživeti pa je brčko razočaranje, saj je utegnil odnesti le malo moško urico, četudi je stanovanje premetel od vrha do tal. Policija je prišla delavca Franca T., ki so mu bile razmere v hiši dobro poznane in ki se zdaj zastoj trudi, da bi dokazal svoj abbi za čas vromilkega defanja.

u— Takšna dveh umetnin. V četrtki sta bili v Ljubljani ukradeni dve umetniški sliki Frana Klementa. Izdelani sta v olju, predstavljata dva motiva iz Kamniških planin in sta obe v zlatem okviru. Blagovol je prijaviti onega, ki bo ukradeni umetnini ponujal v nakup, proti nagradi upravi ljubljanske policije.

u— Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala od sobote ob 20. ure do ponedeljka ob 8. ure zjutraj mestni višji zdravnik dr. Ahdin Marjan, Korytkova 18, telefon 36-24, v ponedeljek od 8. zjutraj do torka ob 8. zjutraj pa mestni zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska 7, telefon 36-41.

Iz Maribora

u— Da bi bil Maribor uvrščen v I. dražinski razred. V polni dvorani Narodnega doma je bil v četrtke zvečer protidražinski shod vseh mariborskih železničarskih organizacij. Shodu je predsedoval inž. Jagodič. V temeljitih izjavahjnih so prikazali naraščajoče dražinsko stanje predsednik tukajnje podružnice UJNZB g. J. Vokač ter gg. Rebersak in Bibič, ki je govoril za upokojece. Z velikim navdušenjem je bila sprejeta spomenica, v kateri se železničarji zavzemajo za zvišanje prejemkov v skladu z indeksom cen, za odstranitev razlik glede osebnih in dražinskih doklad med aktivnim: uslužbenci in upokojeenci, ter končno za to da se Maribor zaradi posebne občutne dražine in obmejnih razmer uvrsti v prvi dražinski razred.

u— Iz gledališča. Drevi bo prva repriza »Zaroke na Jadranu«. — Jutri popoldne »Konto X«, zvečer silvestrska predstava »Vse za šalo« s tradicionalnim nagradnim žrebanjem. V ponedeljek popoldne »Navihanka« ob znižanih cenah, zvečer pa »Konto X«.

u— Poročila sta se artilerijski poručnik Bogdan Spindler iz Varaždana in učiteljica Božena Tajnikova iz Slovenske Bistrice. Nadalje so se poročili tekstilni tehnik Viktor Haberman in zasebna uradnica Marija Mohoričeva, arhivar davčne uprave Miloš Kramer in zasebnica Marija Svagljeva. Novoporočencem iskrene čestitke!

u— Božičnica na meji. Na pobudo šolskega upravitelja na Sladkem vrhu gosp. Borka je bila prisrčna božičnica, namenjena šolski dec. Poleg banske uprave so prispevali mariborski rotarji, CMD, trgovska akademija, Slovenska straža in zasebniki. Ob ubranem petju pevskega zbora trgovske akademije pod vodstvom prof. V. Mirka je zavalodalo toplo praznično razpoloženje. Sledil je nagovor g. Borka, petje in deklamacije šolskih otrok ter obila na obdaritev, da ni odšel nihče praznih rok. Prisrčna slovesnost se je zaključila s petjem narodnih himen.

u— Mariborski narodni trgovci, organizirani v tukajnjem Slovenskem trgovskem društvu, so imeli predsednjoim v Narodnem domu svoj občni zbor. Poročali so predsednik g. Weixl, tajnik Ambrožič, blagajnik F. Golec in prof. Struna za trgovski tečaj »Hermes«. Društvo šteje 123 članov. Iz poročil je razvidno, da je ustanovitelj dvorazredne trgovske šole v Mariboru perfektna zadeva, vendar pa je treba še prekrbeti primerne prostore. Pri volitvah je bil izvoljen brez sprememb dosednji odbor s predsednikom g. Weixlom in podpredsednikom g. Majerjem na čelu.

u— 21/8! Opazovanja pri tezenski meteorološki stanici pravijo, da je bila večerja najnižja temperatura v Mariboru 21,8.

u— Pravoslavna občina obvešča svoje vernike, da v nedeljo dne 31. t. m. radi odsotnosti g. paroha ne bo službe božje.

u— Mestno poglavarstvo v Mariboru opozarja vse hišne posestnike in njihove namestnike, da zaradi nastopa mraza zavarujejo vse vodovodne cevovode, iztoke, izpalkovalna stranišča pred zamrzitvijo.

u— V počastitev spomina pokojne ge. Burnikove in g. Cvetka sta darovala gospod in gospa Majer 200 din podružnici CMD v Mariboru, vodstvo obrtno nadaljevalne šole pa 60 din. Kot preostanek od venca pokojne ge. Burnikovi. Klasična gimnazija je izročila CMD 101 din kot izkupilec pri prodaji božičnih razglednic. Vsem lepa hvala!

u— Predstojništvo mestne policije opozarja, da je v krajevnem prometu prepovedana uporaba motornih vozil od 21. do 7. ure v smislu naredbes št. 2 o omejitvi motornega prometa. Vsak promet z motornimi vozili pa je prepovedan na cestah, ki so vzporedno z železnico ali avtobusnimi programi ali pa v krajih, ki so manj kakor 15 km oddaljeni od železnice.

u— Opozorilo! Mestna hranilnica Maribor, Spodnjašajerska ljudska posojilnica in Mariborski kreditni zavod v torek dne 2. januarja 1940 zaradi internega dela za stanke ne poslujejo. (—)

u— Nogo so amputirali 30-letnemu hlapcu Martinu Esihu iz Kumna pri Sv. Lovrenca na Pohorju, na katerega so zgrmili hodi z voza in mu zmečkali nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico, kjer so mu morali odrezati nogo, da so mu rešili življenje.

u— Razburljiv dogodek se je pripetil pred neko gostilno v Brezju. Gozdni čuvaj Peter Kac je v prepriju ustrelil v čelo 35-letnega delavca Ludvika Pečovnika, ki so ga nezvestnega prepeljali v bolnišnico.

Gospodarstvo

Uredba o kontroli cen

Poročali smo že o načrtu uredbe o kontroli cen, ki ga je izdelal pododbor za pobiranje draginje pri ministru za socialno politiko in narodno zdravje. Navedli smo tudi najvažnejše določbe tega načrta uredbe (glej »Jutro« od 21. t. m.).

Kakor sedaj poročajo iz Beograda, je pričakovati, da bo ta uredba o kontroli cen izdana že v prihodnjih dneh, in sicer na osnovi pooblastila iz čl. 9. uredbe o pobiranjih draginje, po katerem trgovinski minister in minister za socialno politiko lahko po potrebi izdajo sporazumno z ostalimi prizadetimi ministri uredbo o kontroli cen življenjskih potrebščin in ostalega blaga. Na podlagi razprave, ki je bila pred božičem v državnem odboru za pobiranje draginje, so v zadnjem času izvršili še nekatere korekture v načrtu uredbe, vendar je zamišljena kontrola v osnovi ostala nespremenjena.

Uredba v načelu prepoveduje vsako samovoljno povišanje cen življenjskih potrebščin preko nivoja, ki je obstojal 1. septembra t. l. Če so od tedaj narasli stroški proizvodnje ali če so narasle nakupne cene, potem je potrebno za povišanje cene posebno dovoljenje. Z uredbo naj bi se ustanovil poseben kontrolni aparat in bi se vsa kontrola vršila preko nove samostojne organizacije, ki bi ji stal na čelu vrhovni komisar za cene. Ta vrhovni komisar bi imel nekakšna diktatorska pooblastila, kajti proti njegovim odločbam ne bi bile možne protitube. Predvidena je le možnost revizije od strani ministrstva za socialno politiko. Nadalje so predvideni poleg vrhovnega komisarja za kontrolo cen še posebni pokrajinski komisarji za cene in posebni odbori za kontrolo cen kot posvetovalni organi komisarjev, ki bi imeli pravico zahtevati revizijo komisarijevih odločb od vrhovnega komisarja. Nadalje je predvideno, da lahko vrhovni komisar postavi posebne kontrole za cene, da lahko zahteva prijavo zaloga in preizkusi točnost prijavljenih podatkov. Zato daje načrt uredbe komisarjem in njihovim organom pravico vpogleda v vse knjige in listine, ki dokazujejo upravičenost cen. Kontrola se nanaša tudi na kartelne cene, izvezi pa so kmetijski pridelki, če jih prodajajo kmetje, in proizvodi obrtnikov, kadar jih obrtniki sami prodajo. Kontrolnemu osebju daje načrt uredbe pravico pregledati trgovino in lokale, kjer se prodajajo predmeti potrošnje in pregledati knjige in listine, iz katerih je razvidno, po kakšni ceni je bilo blago nabavljeno in pod kakšnimi pogoji.

Predvidene so končne ostre kazni od 100.000 din do 500.000 din, poleg zaplembe blaga, ki se prodaja na licitaciji in gre izkupilek v fond za pobiranje draginje; vrhu tega pa se lahko izreče tudi zapor do 3 mesecev.

Že v državnem odboru za pobiranje draginje so bili iznešeni razni pomisleki proti posameznim določbam tega načrta uredbe, zlasti glede ustvarjanja posebnega kon-

trojnega uradniškega aparata. Važen pomislek je tudi zaradi tega, ker je ugotavljanje upravičenosti cen pogosto zelo komplicirano in komisarji ne bi zmogli ogromnega dela, ki bi nastalo z reševanjem velikega števila prošelj za odobritev višjih cen, zlasti za one primere povišanja iz časa od 1. septembra do dneva, ko bi uredba stopila v veljavo.

Centrala industrijskih korporacij je imela v četrtki v Beogradu konferenco, kjer so razpravljali o vsebini tega načrta uredbe. Predstavniki posameznih industrijskih organizacij iz vse države so pri tej priliki izrekli vse stvarne pomisleke in so se v splošnem izrekli proti predvidenemu načinu kontrole. Na konferenci je bil ustanovljen poseben ožji odbor, ki bo sestavljen posebno spomenico s predlogi za boljše organizacijo načina kontrole. Ta ožji odbor je potem posetil vse ministre gospodarskih resorsov. Trgovske organizacije izražajo alične pomisleke in ugovore.

Spor je tudi v tem, v čigavo kompetenco spada kontrola cen. Po načrtu uredbe bi vršilo vrhovno nadzorstvo ministru za socialno politiko, in sicer z motivacijo, da gre za ukrepe socialnega značaja in za zaščito potrošnikov. Po mišljenju gospodarskih krogov pa ne gre samo za ukrepe socialnega značaja, temveč za ukrepe čisto gospodarskega značaja. Kontrola cen bi torej spadala pod kompetenco gospodarskih ministrstev, saj gre tudi za vprašanje zaščite narodnega gospodarstva, za zaščito javnih financ, za interese narodne obrambe in za interese stabilnosti naše valute, skratka za zaščito državnih in splošnih narodnih interesov v zvezi z neupravičenim dviganjem cen. Zato so gospodarske organizacije mnenja, da bi bilo za izvedbo kontrole poklicano trgovsko ministristvo v sodelovanju z ostalimi gospodarskimi resorji in s predstavniki ministrstva za socialno politiko ter inspekcije za državno obrambo.

Gospodarske organizacije so vrhu tega mnenja, da se da objektivna in stvarna kontrola izvajati samo s kontrolnimi organi, ki so strokovno izobraženi, ki poznajo gospodarske razmere, posle trgovine in produkcije ter medsebojno povezanost raznih produkcijskih in trgovinskih panog, pa tudi povezanost našega gospodarstva s svetovnim trgovim. Nepoznavanje vseh teh osnovnih elementov lahko povzroči usodne napake in zmedo v produkciji in trgovini na škodo gospodarstva, pa tudi potrošnikov in narodne obrambe. Končno se gospodarske organizacije protijo, da bi se vsa kontrola izročila v roke eni sami osebi z diktatorskimi pooblastili, kar smatrajo za nevaren eksperiment, ki ima lahko nedogledne posledice za splošno narodno interese. Zato predlagajo, da bi se kontrola poverila posebnemu posvetovalnemu odboru, v katerem bi bili zastopani poleg predstavnikov ministrstev in konzumentov tudi predstavniki gospodarskih organizacij.

Dviganje hranilnih vlog se je ustavilo

Trgovinski minister dr. Andres je podal uredniku »Hrvatskega dnevnika« informacije o sedanjem stanju naših denarnih zavodov, kjer je med drugim poudaril, da so naši denarni zavodi že prebrodili septembrsko nevarnost psihološke krize. Podatki o gibanju hranilnih vlog kažejo, da se vzemirjenje vlagateljev ni pretvorilo v krizo in da je že vidno prenehalo Povratek zaupanja vlagateljev v denarne zavode potrjuje zlasti dejstvo, da vlagatelji odpovedanih vlog po veliki večini ne dvigajo. Minister je poudaril, da je bilo v prvem mesecu veljavnosti uredbe o izplačilu hranilnih vlog dvignjenih 5% vseh vlog na knjižice in po tekočem računu. V istem času je bilo odpovedano okrog 95% vseh vlog. Do 15. decembra pa je celotni znesek dvignjenih vlog narasel le na 11% stanja sredi leta; skupna vsota izplačanih in odpovedanih vlog pa je dne 15. decembra znašala približno 20% prejšnjega stanja vlog.

Gornjo izjavo trgovskega ministra izpolnjujejo še podatki, ki jih je objavila Narodna banka v svojem mesečnem poročilu za mesec oktober. Iz statistike o stanju hranilnih vlog pri vseh bankah in hranilnicah v naši državi je razvidno, da smo imeli letos najvišje stanje vlog v začetku marca, ko se znašale vloge 11.809 milijonov din. Pod vplivom okupacije češko-moravske so vloge do 1. maja nazadovale na 10.968 milijonov, potem pa so se do 1. avgusta zopet dvignile na 11.500 milijonov din. V teku avgusta je stanje vlog sričlo postritve mednarodne napetosti nazadovalo za 323 milijonov din, v prvem mesecu vojne v Evropi se je nadalje skrčilo za 714 milijonov din, medtem ko je v drugem mesecu vojne, to je od 1. oktobra do 1. novembra nazadovale le še za 250 milijonov din, tako da so znašale vse hranilne vloge pri bankah in hranilnicah v začetku novembra 10.213 milijonov din, t. j. za 1287 milijonov manj nego v začetku avgusta.

Posebne spremembe v Ljubljani

V zemljiško knjigo ljubljanskega sodišča so bile v prvi polovici decembra zaznane bile posebne spremembe (spremembe izpod 20.000 din niso upoštevane):

Kmetijska posejilnica ljubljanske okolice je prodala Antoniji Čermeljevi iz Kumbor-Gjenovića v Boki Kotorji v Sv. Petra predmestju I. del dve parceli v skupni izmeri 311 m² za 24.840 din.

Franja Cudrova, posestnica v Mali vasi št. 16 je prodala Eli Frančičevi, posestnici iz Stožice parcelo v Brinjah v skupni izmeri 6.685 m² za 60.000 din.

Greta Kocbekova, posestnica v Emonske c. 25., je prodala Rajku Šetini iz Aleševčeve ul. 6. v Šiški tri parcele v Zg. Šiški v skupni izmeri 1831 m² za 108.000 din.

Anica Lukežova, magistratna uradnica z Dolenjske ceste 96, je prodala cand. arh. Milki Bahovčevi z Gallusovega nabrežja št. 39. parcelo v Karlovem predmestju v izmeri 4466 m² za 70.000 din.

Franz Košir, uradnik Mestne elektrarne, stanujoč v Apihovi ul. 23., je prodal trgovcu Vilku Lampetu in njegovi ženi Marici hišo v Apihovi ul. z dvoriščem v izmeri 477 m² in vrtom v izmeri 410 kv. m za 515.000 din.

Marija Savinc z Vodič št. 5. je prodala Antoniji Reharjevi v Sv. Petra predmestju I. del, vrt v izmeri 294 m² za 26.400 dinarjev.

Ivan Volk, posestnik iz Funtkove ul. 27., je prodal trgovskemu zastopniku Rudolfu Jerebu iz Hrenove ul. 17. svoje posestvo v Brinjah za 61.000 din.

Franca Strukelj, posestnik v Kosezah-Podutiska ul. 39., je prodal šoferju Francu Babniku iz Dravljice št. 9. parcelo v Zg. Šiški v izmeri 1038 m² za 50.000 din. Isti je prodal učiteljici Albinu Ahačičevi iz Novega mesta parcelo v Zg. Šiški v izmeri 1093 m² za 50.000 din.

Marija Luiza Jurmanova je prodala Antoniji Simenčevi iz Gerbičeve ul. 20. parcelo v Vipavski ul. (podaljšek Gerbičeve ul.) v izmeri 1071 m² za 35.343 din.

Ana Prešernova iz Beethownove ul. 16. IV. je prodala uradniku Josipu Sustiču in njegovi ženi Slavici iz Ptuja, Na trah 7., nedograjeno hišo in vrt v izmeri 363 m² v Svetosavski ul. 18. za 320.000 din.

Kmetijska posejilnica in hranilnica v Št. Vidu nad Ljubljano je prodala posestniku in čevljarstvu mojstru Francu Šolarju iz Dupelji hišo in vrt v Dravljah za 91.000 dinarjev.

Uršulinski konvent in samostan v Ljubljani je prodal trgovcu Oskarju Remcu z Dolenjske c. 5. v Karlovem predmestju travnik v izmeri 2.176 m² za 108.800 din.

Rudolf Švajger, posestnik in čevljar v Rožni dolini c. VI. št. 30., je prodal orožniku stražmojstru Ivanu Lipoglavku in njegovi ženi Matildi, stanujočima na Sv. Petra nasipu št. 71., svojo hišo v Rožni dolini št. 30. in vrt v izmeri 256 m² za 90.000 din.

Ivana Zanknikova, posestnica v Kosezah št. 11., je prodala slaščičarju Francu Poženelu iz Šiške travnik v izmeri 716 m² za 35.000 din.

Št. Ivan Marovič z Vidovdanske ceste št. 24. je prodal Janezu Kozini z Iga v Karlovem predmestju parcelo v izmeri 6079 m² za 30.000 din.

Marija Živič, posestnica iz Prešernove ul. 7., je prodala trgovki Vidi Grošjevi iz Zirov št. 57. parcelo v Sv. Petra predmestju I. del v izmeri 293 m² za 23.500 din.

Josip Kreck, knjigovodja iz Ribje ul. 4., je prodal ženi višjega sodnega oficijala v pokoji Mariji Pinteričevi iz Vipavske ul. 10 hišo, vrt in dvorišče v Rožni dolini c. VI.-3. ter pripadajoče pralnice in drvarnice za 190.000 din.

Frančiška Bukovčeva, posestnica s Ceste v Mestni log št. 83., je prodala Pavlu Kukovičevi iz Medvedove 5.-1. travnik v izmeri 398 m² z nedovršeno hišo v Trnovskem predmestju za 65.000 din.

Ivana in Kristina Mikuževa, posestnici v Kolodvorski ul. št. 3., sta prodali Bogdanu Šavniku iz Kranja parcelo v Sv. Petra predmestju I. del v izmeri 796 m² za 271 kv m za 216.000 din.

Glasovarske vesti

— Konferenca vinogradniških organizacij. Predstavniki vinogradniških in sadarskih organizacij iz vse države so bili telegrafsko pozvani v Beograd na nujno konferenco in so v telu četrtke posetili pomočnika finančnega ministra dr. Filipovića, kmetijskega ministra dr. Čubriliovića, včeraj pa jih je sprejel predsednik vlade Dragiša Cvetković.

— Vprašanje sanacije Feniksa. Akcijski odbor Feniksovih zavarovalnic v Zagrebu sporoča, da je na svoji seji dne 22. t. m. z zadovoljstvom sprejel na znanje izjavo

NOVO LETO — NOV ROMAN!

Vsak človek si v teh časih želi branja, ki bi ga prestavljalo v povsem drugačen svet; branja, ki bi bilo s svojo zanimivostjo in napečnostjo dobrodojna protiuteci vsakdanjega novicam o moritvi, razdejanju in nevarnosti... Da kar najpopolneje ustrežemo tej razumljivi želji, pricemo v novoletni številki z objavo velikega ljubzenskega, pustolovskega in zgodovinskega romana

„Don Juan“

ki ga je spisal stari, obče priljubljeni znanec naših bralcev:

Michel

Z é v a c o

avtor »Nostradamax«, »Papežinje Favstex« in tolikih drugih povesti, neizbrisno ovekovečenih v spominu čitačevega občinstva.

Don Juan! Kdo ga ne pozna — če ne drugače vsaj iz Mozartove opere — nesmrtnega ljubzenskega pustolovca, osrečevalca in onesrečevalca ženskih src? Ta vznemirljivi obče-ljudski lik je postavil pisatelj v ospredje svojega dela. Katera bralka Zévacoovega romana ne bo sočustvovala z njegovimi ženskimi postavami? Katera ne bo živela, hrepnela in trpela s žrtvami dona Juana?

A s tem naznačujoč samo glavno nit dejanja, ki se razvija na španskih in francoskih tleh, ob začetku novega veka, ko vladata svetu španski kralj Karel V. in francoski kralj Franc I. Vzpredno se odigrava v romanu še mnogo drugih ljubzenskih zgodov, političnih spletk in drznih viteških pustolovčin. Žalostni prizori se menjavajo z veselim, zabavne figure pripravljajo bralca v tolažilni smeh in dogodki hite, se stopnjujejo z dramatsko močjo, nosilci dejanja se bore med seboj in napetost ne poneha niti za trenutek — vse do srečnega konca.

Mimo teh vnanjih prednosti pa razvzroča pisatelj tudi skrivnost velikega zapeljivca ter izkuša odgovoriti na vprašanje:

V čem je moč dona Juana?

Zakaj ga mora vsaka ženska ljubiti?

Kdor hoče uživati vse te prigode, kdor hoče vsak dan vsaj za urico pozabiti križe in težave sedanosti ter se oddahnuti v kraljestvu romantike in domišljije, naj čita

naš novi roman

„DON JUAN“

izpod peresa

Michela Zévaca

v novoletni številki

„JUTRA“!

Blagovna tržišča

Zito

+ Chicago, 29. decembra. Začetni tečaj: pšenica: za maj 103.25, za julij 100.50, za sept. 99.75; koruza: za maj 58.875.

+ Winnipeg, 29. decembra. Začetni tečaj: pšenica: za maj 85.125, za julij 88.50.

+ Novosadska blagovna borza (29. t. m.) Tendence nespremenljive. Pšenica: baška okol Novi Sad 192 — 194; gor. b. 193 — 195; srem. 193 — 195; slavonska 193 — 195; ladja Tisa 196 — 198; ri: baška 152.50 — 155. Oves: baški, sremski in slavonski 150 — 152. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 162.50 — 165. Koruza: baška nova 114 — 115; nova par teta Indija 111 — 112. Moša: baška in banatska »0g« in »0gg« 285 — 295; »2« 265 — 275; »5« 245 — 255; »6« 235 — 245; »7« 195 — 205; »8« 125 — 130. Fitol: baški sremski beli brez vres 380 — 385. Otrubi: baški in sremski 116 — 118; ban. 114 — 116.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

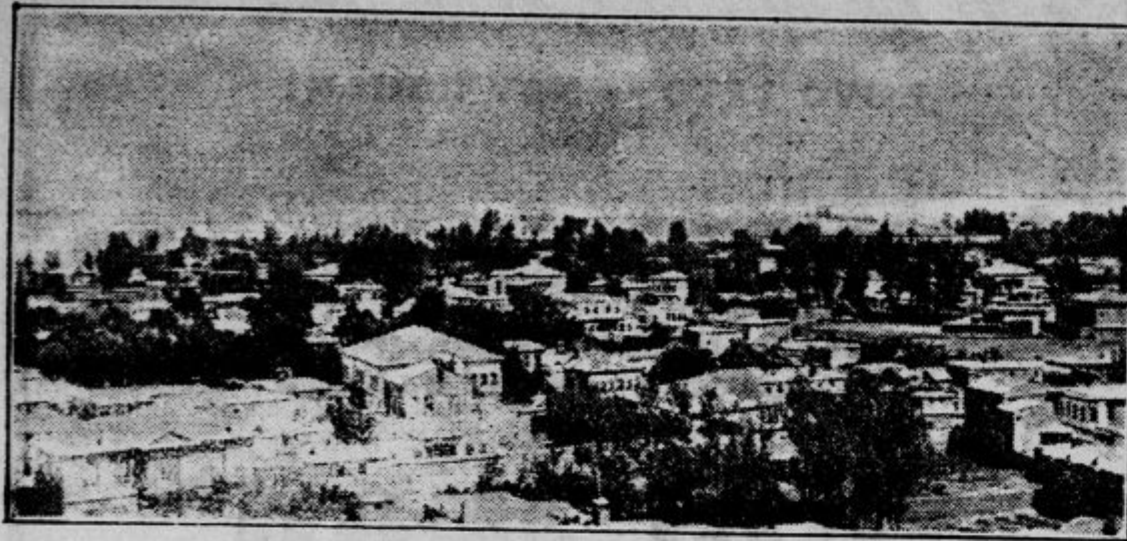
— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörbiger in Hansi Knoteck. Dodatki: zvočni tehnik in še kaj. Sledi »Olimpiada«. (—)

— BERNICA. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. in na novega leta dan ob 15.15 in 20. film »Pionirje«. Za do-datek kratak kulturni film.

— Dolenjski logateci. Zvočni kino »Sokol« bo predvajal samo danes ob 20. prekrasni pevski in glasbeni iverfilm »Klara ljubica«, poje Tina Romel. (Nedeljskih predstav zaradi silvestrovanja ne bo). Na praznik novega leta ob 16. in 20. uri in v torkel ob 20. bo uprskorjen največji francoski film v sezoni »Volkovski spijonažec«. Ogled toplo priporočamo. (—)

— JESENICE. Kino Radio predvaja danes ob 20. in v nedeljo ob 15. in 20. večerfilm »Lepa tovaršica« (La belle equepe) z Jeanom Gabinom, Viviano Romance in Ch. Vanelom v glavni vlogi. Na novega leta dan predvaja mo 15. in 20. večerfilm »Mala princesa«. V glavni vlogi Traudl Stark, Paul Hörb

Erzindžan na skrajnem vzhodu Turčije

Slika je posneta lani in kaže tipično turško mesto. Danes je v razvalinah in porušeni pravijo, da od vseh poslopij ni ostalo nepoškodovano niti eno. Pod ruševinami je našlo smrt ogromno število ljudi

Papeški obiski v prejšnjih časih

Kako je zapustil Rim Pij VI. — Papež na potovanju skozi Ljubljano — Pij VII. krona Napoleona

V četrtek je papež Pij XII. na slavnostni način vrnil nedavni obisk italijanske vladarske vojvode v Vatikanu. Ta papežev obisk v Kvirinalu je dokončno zaključil dobo šestdesetih let, od kar vrhovni poveljavatelj cerkve načelno niso več zapuščali vatikanskega ozemlja, razen za kakšen kratek papeški obisk Castella Gandolfa v zadnjih letih, kar pa ni imelo nobenega oficijalnega značaja. V teh šestdesetih letih pa se zlasti ni dogajalo, da bi papeži sprejemali in vračali obiske vladarskih osebnosti.

Včasih je bilo to drugače. Spomniti se je treba — da ne posežemo preveč nazaj — samo na dolgo potovanje, ki ga je opravil leta 1782. papež Pij VI., da bi na Dunaju obiskal cesarja Jožefa II.

Pij VI. je takrat zapustil Rim v jutru 27. februarja, potem ko je bil uredil vse potrebno za potovanje, da bi ga na potovanju doletela smrt, ko je oddal svojo oporoko in papeški prstan kardinalu Contiju ter določil s posebno bulo, naj se izvolitev novega papeža izvrši v Rimu, če bi ga Gospod med dolgo odsotnostjo poklical k sebi.

Vse rimske ceste, po katerih se je vozil odhajajoči papež, so bile natrpane z ljudstvom, saj je bilo že dve sto let, odkar Rimljani niso več videli odhajati vrhovnega cerkvenega poveljavarja na dolgo pot. Med kardinali, prelati in plemenitimi, ki so dolgo časa spremljali Pija VI., sta bila tudi ruski prestolonaslednik in njegova žena. Sicer pa je papež zavrnil ves sijaj, s kakršnim sta bila odšla papež Lev X. v Bologno, da bi se srečal s francoskim kraljem Francem I. in pozneje Klement VII. prav tako dvakrat v Bologno, da bi se srečal s cesarjem Karlom V. in tretjič v Marselli, da bi se pogajal s Francem I.

Pij VI. si je določil za potovanje samo štiri kočije in maloštevilno spremstvo. Na meji avstrijske monarhije pa ga je sprejela telesna straža Jožefa II., da bi ga spremljala in mu stregla do konca potovanja. V Ljubljani je prišla papežu naproti nadvojvodinja Marijana, cesarjeva sestra in opatica v Pragi. Cesar sam pa je sprejel visokega gosta nekoliko kilometrov pred Dunajskim Novim mestom v spremstvu svojega brata, nadvojvode Maksimilijana. Cesar in njegov gost sta se priručno obšla sredi ceste, potem sta nadaljevala pot proti Dunaju v isti kočiji.

Lahko si mislimo, da je bilo ob njunem prihodu v prestolnico vse na nogah. Že daleč pred mestom sta vojaštvo in ljudstvo stala v spallru. Kakor hitro sta cesar in papež izstopila pred cesarskim gradom, sta odšla v dvorno kapelo, kjer so pevci zapeli »Te Deum«. Papež je odšel nato v krasno urejeni apartman pokojne cesarice Marije Terezije, kateri mu je bil določen za ves mesec njegovega bivanja na Dunaju, a cesar je imel svoj stan tik njegovega, da sta se mogla kadar koli nemoteno razgovarjati.

Precej bolj prisiljeno je bilo potovanje, ki ga je opravil Pijev naslednik, Pij VII., na Francosko, da bi kronal Napoleona I. Sveti oče je odpotoval iz Rima 2. novembra 1804., sredi goste množice. Spremljali so ga štirje kardinali in štirje škofi. Dne 25. novembra je došel v Fontainebleau. Na poti v St. Herem se je sestal s Korjom, ki je stopil iz kočije istočasno s njim. Objela sta se in nadaljevala pot v isti kočiji. Dne 2. decembra je bilo v notredamski katedrali svečano kronanje. Pij VII. je ostal potem v Parizu nič manj kot štiri mesece. Dne 30. marca se je izvršila svečana poslovilna avdiencia, med katero je Napoleon podaril papežu dragocen trinožnik in umetniško izdelan oltar iz pozlačenega srebra s šestimi svečniki in svetilni posodami; cesar pa je prejel v dar krasen molek iz starih draguljev.

Dne 4. aprila je Pij VII. odhajal sredi

ogromne množice, ki je kleče sprejemala njegov zadnji blagoslov. Po kratkem bivanju v Fontainebleau se je napel v Chalons, kjer je slavil veliko noč; 16. aprila je došel v Lyon, potem pa je odpotoval čez Alpe v Turin, kamor je došel 22. aprila zvečer. Tam se je srečal spet z Napoleonom in njegovo ženo, ki sta bila odpotovala pred njim, da bi se v Milanu dala kronati z železno krono. Dne 16. maja se je papež naposled vrnil v Rim, kjer so mu priredili veličasten sprejem, ki se je zaključil zvečer z umetelnimi ognji in iluminacijami.

Pozneje je bilo samo še nekoliko manj svečanih in manj pomembnih obiskov ter sprejemov v Rimu samem. V maju 1848 je došla v Rim sardinska kraljica Marija Kristina, da obišče papeža Pija IX., in papež ji je tri dni pozneje vrnil obisk v palači Albani, kjer je bivala. Vladarji in člani vladarskih rodbin so pozneje sicer še prihajali v Rim in obiskovali papeže, vendar so imeli ti obiski manj oficijelnega značaja.

Cepivo proti griži

Nov serum nemškega bakteriologa

Nemškemu raziskovalcu prof. dr. Priggeju je po večletnih naporih uspelo, da je sestavil učinkovito cepivo proti griži. Poskusi so se že tako obnesli, da pride novo cepivo prihodnje pomlad pod imenom »Eita« v promet.

Razlikujejo dve vrsti griže: tisto, ki se pojavlja v Evropi ali bacilno grižo, in amebno grižo, ki se pojavlja v tropskih krajih. Povzročitelja prve griže je odkril leta 1898. japonski bakteriolog Šiga. Svoje uničevalno delo opravlja posebno v poletnih mesecih. Ti po-zročitelji so precej podobni bacilom legari.

Razan z okuženimi živili onesnaženo vo. umazaniam posteljinam, perilo, brisače, mi in muhami se nevarna točen prenaša tudi z »nosilci« bacilov. To so osebe, ki imajo v svojem telesu bacile griže, ne da bi same obbolele.

Če je kje takšna oseba, tedaj ne poma-

gajo vsi drugi ukrepi nič. Treba jo je dognati in izolirati. Ker znanost doslej še ni bila dobro poučena o življenjskih navadah bacila griže, ni imela tudi nobenega pravega pripomočka proti njemu. Z no imi odkriti prof. Priggeja bo bolezen izgubila svojo moč, kakor že izgliko kužnih bolezni, ki so svojočasno na veliko spravljale ljudi na oni svet. Ali je Priggejevo cepivo uporabno tudi proti amebni griži, se bo šele pokazalo.

Veronov na poti v Francijo

Z italijanskim potnikom »Conte di Savoja«, ki je rečeno oplul iz New Yorka, potuje v Evropo tudi znani ruski pomladalec Sergej Veronov. Učenjak se bo izveval v Italiji ter nadaljeval potovanje v Francijo, kjer bo izvršil nekaj pomladalnih operacij.

Dve ladji v ujetništvu

Nemščik tovarni parnik za prevoz »Blanca« in ladja za prevažanje žita »Gloria« sta padli v roke Angležem. Zdaj sta zasidrani v nekem angleškem pristanišču

Kuharji in njih plačilo

Atenska vlada je sinu nekega kuharja tujca podelila državljanstvo kot priznanje za zasluge njegovega očeta, ki je med drugim izumil izvrstno pasto z gomoljčkami.

Neki pariški plemenitaš je bil nekoč nad jedjo, ki mu jo je predložil njegov kuhar, tako navdušen, da je možu podaril lepo vilo.

Madžarski natakariji brez fraka

Na Madžarskem so natakariji v gostilnah in kavarnah nosili doslej v Srednji Evropi običajno nošo: frak in belo jopico. Odslaj bo drugače.

Samo plačilni natakariji bodo smeli nositi frak, toda s kovinskimi gumbi, da bo mogoče plačilnega ločiti od gostov s fraki. Ostalo natakarsko osebje bo moralo so 1. januarja dalje nositi »madžarsko« nošo, to je črne hlače, visoko zapeto bluzo in madžarsko, črno, s čopi in zlatimi progami okrašeno ovratnico.

Bžične smrečice

V Grčiji kaznujejo sekante jelk in drugih dreves z namenom, da bi se uporabila za božična drevesa, z visoko ceno ali ječo do šest mesecev. V prejšnjih desetih letih so božična drevesa posekali do 150.000 dreves, tako da je bilo to eden izmed glavnih vzrokov, da je dežela v pogledu lesa obubožala.

V Pasadeni v Kaliforniji imajo polnredno kilometer dolgo cesto, ki rasejo ob njej holke. Ta drevesa so vsa stari pred več nego sto leti, a vsako leto jih za božični večer razsvetlijo z električnimi žarnicami.

Najstarejša ženska

v Nemčiji umrla

V okolici Celovca je umrla te dni Barbara Blažunova, ki so jo še nehalno slavili kot najstarejšo prebivalko Nemčije. Učakala je 110 let. Pred dnevi so ji izročili čestitko nemškega državnega poveljarja in častno darilo. Dva tedna potem, ko je darilo prejela, se je preselila na drugi svet.

Mladina na kmetih

Taborišče za angleške otroke na kmetih. Mestni otroci živijo tukaj pod vodstvom učiteljice in zdravniških komisij

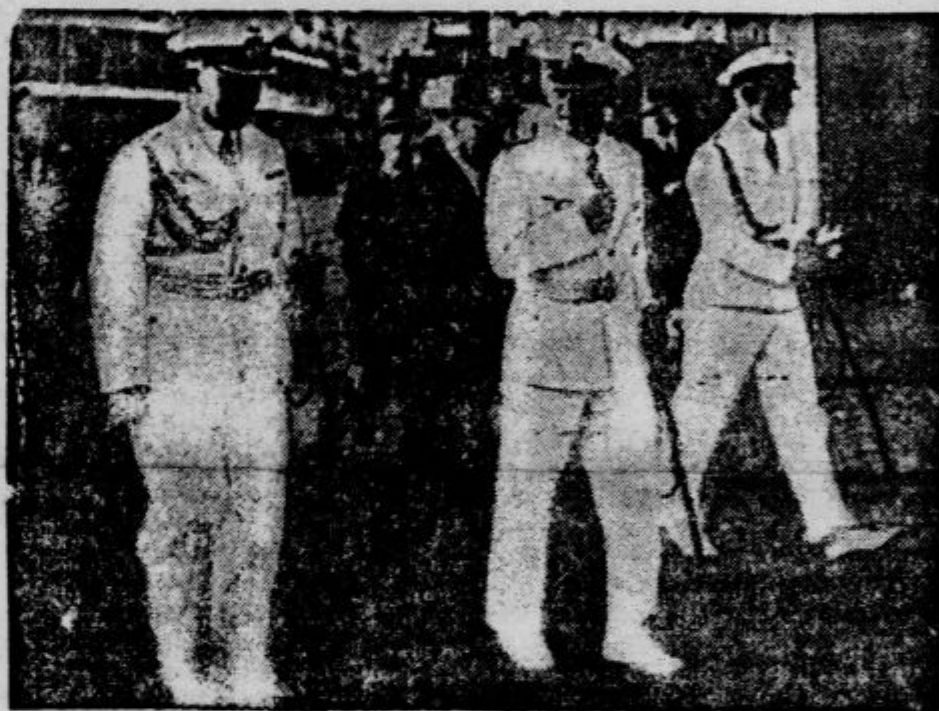
Obrnjeni Longfellow

Usoda ameriškega „nesmrtnega pesnika“

Neka njujorska založba je pred časom izdala krasno novo izdajo del slovitega ameriškega pesnika Henryja Longfellowa. Z velikimi oglašji jo je hvalila kot »okras vsake knjižne omar« in neobhodno potrebno prijateljice vsakega izobraženca. Prodaja je bila sijajna. Tem bolj se je založba zgazila, ko je kratko potem ugotovila, da je bila knjigovoznica v prvem zvezku te izdaje eno polo uvezala narobe tako da so stala dela Longfellowa tu na glavi.

Pričakovali so poplave pritožb in znatnimi stroški je dala založba izdelati večje število neoporečnih zvezkov, da bi jih zamenjala. Pri tem se je vedno bala, da bo zavoljo te smole trpel nje ugled. Zgodilo pa se ni nič. Dve leti sta že prešli, ne da bi založba prejela niti enega protesta. Izvod, ki so pripravili za zamenjavo, leži še vsi v njenem skladišču. To meče kaj zanimivo luč na zanimanje, s katerim so si njeni izobražbe potrebni kupci »prebrali« nesmrtna dela velikega pesnika...

Zadnji sprehod po Montevideu

Kapitan nemške oklopnice »Admiral Graf von Spee« Langsdorf na četnji po Montevideu. Kmalu po tem sprehodu se je ustrelil v hotelski sobi

Če še ne veš, zdaj izveš:

da imata Nemčija in Rusija vsak dan značno zvezo na poti Berlina-Moskva. Aeroplatni lete čez Minsk, Bjelostok in Kōnigsterg;

da viera na Baltiku zadnje dni mraz, ki doseže na malno 30 stopinj pod ničlo; da je našel neki kmet v Calbeju na Nemkem 60 stotov žita, ki so ga nanosili v svoje skrivališče hrsti;

da ruska vojska poveljstva ne obvešča svojece navdih vojakov o tem, kdo je padel na bojišču;

da bo prezident Roosevelt v svojstvu državnega poveljarja verjetno nasledil svojega ameriškega zunanji minister Cordell Hull.

Potres na Celebesu

Preko Amsterdamu poročajo, da so imeli dne 22. decembra na Celebesu hud potres. Porušeni je nad 200 hiš. Uničena je cesta med Lwoworkom in Pohom. Število človeških žrtev ni znano.

Smrt sina ilustratorja

„Kolevale“

Na Finskem je umrl slikar-grafik Jorma Gallen-Kallela, sin tistega moža, ki je ilustriral »Kalevala«. Pokojnik je nadaljeval v slikarstvu tradicijo svojega očeta. Okraši je tudi finski Narodni muzej s freskami legendarnih postav »Kalevale«.

A NEKDOTA

Po osvojitvi Beograda l. 1521. se je sultan Soliman II. vračal v Carigrad. Med potjo je padla nenadno stara ženica pred njim na kolena in vzklila: »Gospod, pomagaj mi! Tvoji vojaki so mi vzeli vse, kar sem imela, med tem ko sem spala.«

»Kako je mogoče?« je vprašal sultan. »Imeti moraš pač zelo trdno spanje, če nisi slišala ropota, ko so plenili tvojo hišo!«

»Kako bi ne spala mirno in trdno, ko sem vendar verjela, da boš ti, plemeniti in močniti gospod, čuval tudi nad menoj?«

Odgovor je sultanu ugajal. Dal je ženici nadomestiti, izgubo in jo je še bogato obdaroval.

VSAK DAN ENA

»Debelokozec, kje pa tičiš?« (Söndagsnisse Strix)

Zane Grey

50

Zakon zapada

Roman

»Dober dan, Saunders!«
»Dober dan, Enoh,« je ta odzdravil, »kaj pa je?«
»Nekdo je telefoniral k nam, naj takoj vsi pridemo semkaj,« je odvrnil Enoh; »seveda smo takoj skočili na konje in zdirjali kakor vrag, ne da bi vpraševali, kaj pomeni tisti klic po telefonu.«
»Jaz vas sicer nisem klical,« je smehoma odvrnil Saunders, »toda iskreno me veseli, da se po dolgem času spet vidimo.«
»Hvala, enako,« je Enoh odvrnil. »Kaj se pa godi?«
Pri teh besedah je začudeno pogledal Georgijo in Tucka Merryja.
»Žena vašega brata Cala je prišla, da poročuna z Bidom Hatfieldom,« je rekel Saunders.
»Tako, Georgia, dajte mu zdaj, kar mu gre!« ji je razburjeno rekel Enoh.
»Ali se upaš pred vsemi temi možmi ponoviti, kar si rekel o meni. Bid Hatfield?« je s povzdignjenim glasom vprašala Georgia.

»Nikoli nisem rekel kaj slabega o nji,« je odvrnil Hatfield, ki mu je bilo očitno zelo nerodno v njegovi lastni koži.

»Nisi trdil, da sem se tudi še potem, ko sem bila postala žena Cala Thurmana, skrivaj shajala s teboj?«

»To sem mogel reči kvečjemu v popolni pijanosti.«

»Nu, veš kaj, prekleto trezen si bil takrat,« se je oglašil eden njegovih tovarišev.

»Ali sem te po svoji poroki le enkrat samkrat videla in le eno besedico izpregovorila s teboj?« je Georgia neumljeno nadaljevala.

»Ne!« je poparjeno priznal Bid Hatfield in hotel kreniti k svojem konju, a tedaj mu je stopil nasproti Tuck Merry, ki je bil že ob začetku Georgijine nastopa skočil na tla.

»Počakaj malo, prekleti obrekljivec,« je zaklical, »tako poceni je ne odneseš.«

»S poti, tepec,« je zavreščal Hatfield, »če ne, ti razbiješ tvojo smešno butico.«

»To rajši jaz tebi opravi,« je odvrnil Tuck Merry, in je vrgel sombrero od sebe in ga uskal s koščeno desno po bradi, da je kar omahnil.

Drugi zadetek ga je podrl na tla, in preden se je utegnili pobrati, je planil Tuck Merry nani ter tel neumljeno bobnati po njem. Hatfield se je obup-

no branil, toda njegov odpor je pešal vse bolj in bolj, in nazadnje se ni več ganil.

Tuck Merry je vstal in stopil k rančarju.

»Nikar ne zamerite, gospod Saunders, da sem vam za nekaj časa pohabil najboljšega delavca,« je vljudno dejal, »kajti prihodnjih štirinajst dni gotovo ne bo za rabo — a moral sem masčevati svojega prijatelja Cala, ki ga je ta pes prav po divjaško zbil.«

»Hatfield sploh ne bo več delal pri meni, takšnega malopridneža ne potrebujem,« je Saunders odvrnil. »Bloom sem že odslavlil, in ker ta dva nepokojneža ne bosta več mogla izzivati, se nam v bodoče ne bo treba pripraviti, ampak bomo lahko v miru pasli svoje črede drug zraven drugega — kaj menite Enoh?«

»Na to se lahko zanesete, Saunders, kar se nas tiče, sem porok za to.«

Segla sta si v roke, nato se je rančar obrnil h Georgiji.

»Vsa čast spoštovana gospa,« je rekel. »Hrabra ženica sta, kar zavidam vas Calu Thurmanu. Pozdravite ga prav lepo in povejte mu, da se vam je posrečilo končati mnogoletni prepri med njegovo rodbino in menoj — gotovo bo tudi on vesel.«

Nihče ni smel spremiti Georgije domov, celo

družbo vrliga Tucka Merryja je hvaležno odbila.

Ko je prijezdila do hiše, se je Cal solnil na klopi pred vrati, vidno vznemirjen nad njeno dolgo odsotnostjo.

Zavihtla se je s konja, stopila k njemu in prisedla.

Kaj bi dejal, če bi se mi bilo posrečilo spraviti Jima Saundersa s tvojimi ljudmi?«

»Mar si bila pri njem?«

»Kakopak — da ti enkrat za vselej prihranim pot — vsaj kolikor te je vodila v prepri in boj,« je odgovorila.

Nato mu je povedala, kaj se je bilo zgodilo. Ves osupel jo je poslušal — ko je končala, jo je prijel za roko, ki mu jo je molila, ter jo obsul s vročimi poljubi.

»Pozabiva, kar je bilo,« je rekla, »in bodiva poslej složna za vse življenje — samo nekaj mi moraš še odkrito in po pravici odgovoriti: ali me takrat res nisi udaril?«

»Oh, Georgia,« je z grozo vzklilnil, »kako moreš dvomiti o tem? Kakor gotovo sem tu, je bila samo veja, ki —«

»Škoda,« mu je smehljaje se segla v besedo, »kajti danes vem: takrat sem zaslužila, da bi me bil pretepel.«

— Konec —

Nova

iz Kopitarjeve ulice

»Slovenski narod« je v četrtek objavil kratko poročilo vatikanskega dopisnika »United Press« o sporazumu med sv. stolico in italijansko vladno glede sporedne akcije za mir in proti komunizmu. To poročilo je porabil »Slovenec« za naravnost besen napad ne samo na »Slovenski narod«, temveč na napredno časopisje sploh in še posebej na Jugoslovensko nacionalno stranko in dr. Kramerja. Nič manj ni nič več ne trdi glasilo gospode iz Kopitarjeve ulice, da gre pri objavi dotičnega poročila »za zvito in podlo komunistično propagando«, ki hoče katoliške cerkve kompromitirati, češ da je »v službi italijanskega imperializma« in zlasti njegove politike na Balkanu, ali z drugimi besedami, da so vsi oni, ki se borijo proti komunizmu v službi politike »za italijansko nadoblast«.

Kje tičijo neposredni notranji razlogi tega besnega napada, ni prav razvidno. »Slovenec« je nekaj časa sem (kar smo že ponovno ugotovili) vse politične nasprotnike v komunizmu ne glede na to, da ustvarja s tem ne le sebi neugodne situacije, temveč tudi na brezvesten način kompromitira celokupni politični položaj v Sloveniji. Ko mu je kazalo, nas je obtoževal, da smo sluge kapitalizma in bankokratske. Pozneje nas je obtoževal in nam je to še nedavno očital, da smo Orjunaši. Dolgo nas je proglasal za fašiste. Vse ob svojem času. Ko smo bili mi bankokratski, so gospode v Kopitarjevi ulici spuščali svoje kroglice v levičarske skrinjice, ko so nas klevetali, da smo fašisti so se borili za »ljudovaldo«. Danes jim kaže drugače in čez noč so nas premestili v skrajni levičarski tabor.

Toda, da se vrnemo k samemu poročilu. »Slovenski narod« si ga seveda ni izmislil.

»United Press« do sedaj še ne pripada v krog levičarskih agencij. Isto poročilo smo citirali tudi v drugih listih, n. pr. v zagrebškem »Jutarnjem listu«, s katerim je urođništvo »Slovenca« v zelo prijateljskih odnosih. Čuli smo ga tudi v francoskem radiu. Celokupni svetovni tisk, zlasti tudi italijanski, komentira papčev obisk kot »početek intimnega sodelovanja med Rimom in Vatikanom, ki bo imelo silen vpliv na dogodke v Evropi.« kakor pravi rimska »Tribuna« Glasilo grofa Ciana. »Telegraf«, še posebej poudarja da je »papež s svojim obiskom hotel pokazati kako visoko ceni politično linijo Italije.« Pariški »Excelsior« (strogo konservativen) podčrtava kot »zelo značilno, da »ta mogla v današnji dobi oba Rima zediniti svoje srca in svoje duše v službi istemu idealu. Nacionalno in versko zedinjena Italija more tako nadaljevati svoje tradicije in je enodušna v odporu proti boljševizmu.«

To je nekaj citatov iz italijanskega in francoskega tiska. Njim se pridružuje poročilo naše službene agencije »Avala«.

»Avala« poudarja po agenciji Havas da je iz govora sv. očeta pri obisku v Kvirinalu in iz napovedi Mussolinijevih govora v Vatikanu razvidno, da ne gre samo za okrepitev že obstoječih zvez med sv. stolico in savijskim domom, ampak tudi za potrdilo enakosti stališč napram mednarodnim vprašanjem med Vatikanom in italijansko vlado. Stališče, ki ga je Italija zavzela v sedanjih vojni, dobi po besedah poveljarja katoliške cerkve nekakšno posvetitev.

Preostaja samo še, da »Slovenec« sam objavi to poročilo agencije »Avala« in tako rekoč na istem stolpcu primerno obeleži moralni značaj svojega napada...

Beleške

Volilni zakon

Kmetijski minister dr. Branko Čubrlovič je dal beograjskim novinarjem daljšo izjavo, v kateri pravi med drugim, da so »politični zakoni že gotovi, predvsem zakon o volitvah narodnih poslancev, ki bo objavljen že po božičnih praznikih. Vlada narodnega sporazuma bo znala v kali za »treti poskuse neodgovornih elementov iz zivati lokalne konflikte in punte.«

Kakor nam javljajo iz Beograda, se bo ministrski odbor za sestavo volilnega za kona sestavljal 11. ali 16. januarja. Nadejati se je, da bo svoje delo opravil v eni seji, nakar bo zakon predložen ministrskemu svetu. Nameravano je, da se po razpravi v ministrskem svetu povabijo zastopniki opozicije, da dajo svoje mišljenje. Ako bodo stvari potekale normalno, bi se moglo računati, da bo novi volilni zakon do konca januarja gotov in pripravljen za objavo. Kdaj bi bile potem razpisane volitve, pa je še povsem negotovo. To bo odvisno od ocene političnega položaja, s katerim se v vladnih krogih zaenkrat trdi, da za volitve ni še ugoden.

Banovinski odbor JNS za Hrvatsko

V smislu svoječasnega sklepa banovinskih stranknih konferenc v Zagrebu in Splitu se je sedaj konstituiral banovinski odbor JNS za banovno Hrvatsko. Predsednik dr. Grga Andjelčević, podpredsednik dr. Uroš Desnica, odvetnik v Splitu in bivši minister dr. Ljudevit Auer, javni beležnik v Sisku, glavni tajnik inž. Manfred Pastrović v Splitu, blaginjak Nikola Bonetti, lekarnar v Splitu, odborniki pa so m. dr. Ivo Hadžić, pomorski prevoznik v Dubrovniku, inž. Fran Horvat v Zagrebu, Karlo Kovačević, posestnik v Jazovici, Obrad Knežević, posestnik v Vinokovcih, Anton Kragić, obrtnik v Splitu, bivši minister dr. Dragan Kraljević, javni beležnik v Požeju, Nikola Kraljević, trgovec v Krku, dr. Fivo Kunšić, odvetnik v Virovskem, dr. Ivo Majstrovic, odvetnik v Splitu, dr. Josip Nemec, odvetnik v Petrinji, Nikola Plenković, težak v Bolu na Braču, Nedeljko Praljak, bančni uradnik v Bugojini, dr. Nikola Prinč, zdravnik v Capljini, dr. Veselin Semš, odvetnik v Mostarju, dr. Zvonimir Stojković, odvetnik v Dubrovniku, dr. Peter Trpalo, odvetnik v S nju in Ivo Vranić, lekarnar v Zagrebu.

Napoved važnih

osebinih sprememb

Novosadski »Dan« poroča iz Zagreba, da bo imenovan sedanji minister za trgovino in industrijo dr. Andrej za jugoslovanske poslanika v Budimpešti. Namesto njega bi postal minister trgovine sedanji predsednik »Gospodarske sloge« dr. Rudolf Bičanić.

Dalje javlja »Dan«, da računajo v zagrebških političnih krogih s postavitvijo tretjega pomočnika zunanjega ministra. Za tretjega pomočnika naj bi bil imenovan dr. Ilija Jukić, sedanji šef kabineta podpredsednika vlade dr. Mačka. Dr. Jukić je bil nekaj časa tajnik našega poslanstva v Londonu, pozneje pa se je posvetil novinarstvu in bil zunanje-politični urednik »Hrvatskega dnevnika«.

Sedaj ima zunanji minister dr. Cincir Marković dva pomočnika: za politične posle g. Smilanića za gospodarsko-finančna vprašanja pa dr. Milivoja Piljo.

Organizacija JRZ med Srbi na Hrvatskem

V četrtek je bila v Oguinu konferenca pristave Jugoslovanske radikalne zajednice iz srbskih srezov banovine Hrvatske. Glavni govornik je bil predsednik vlade in JRZ g. Dragiša Cvetković. Pozival je pristaje k slogi in disciplini ter med drugim dejal:

»Prihite v zunanjem svetu so danes take, da moramo obvarovati za vsako ceno naš notranji mir. Dogodki pa so tudi taki, da moramo biti vedno pripravljeni na skupno obrambo najvišjih interesov našega naroda. Politični ljudje moramo priporočiti povsod samo politično tistijo le, premisle. Prenehajmo z našimi borbami in zbirajmo naše sile za domovino. ki lahko vsak trenutek nastopijo. Mi moramo biti v današnjih časih v vseh naših akcijah

nadvse previdni, ker ni majhno število sovražnikov izven, pa tudi znotraj naših meja. Dosti jih je, ki niso prijatelji niti Srbov, niti Hrvatov. Zaradi tega morajo vsi zavedni Srbi in Hrvati danes ohraniti čim bolj mirne živce. Pri velikih opravilih ne smemo biti nervozni. Zavedajmo se, da je okoli nas še vedno veliko število takih, ki se vesele vsakega pojasa nesloge med Srbi in Hrvati. Nastopil je čas, da se tudi srbski interesi v teh krajih povsem upoštevajo in zaščitijo. Dovolj je prehodnega stanja in oddiha.«

Prvaki JRZ iz Like in Korduna, med njimi bivši minister Magarašević, poslanec Grba in drugi, bodo sedaj skušali izvesti organizacijo JRZ na istem terenu, kjer deluje SDS. Na konferenci so nekateri govorniki ostro nastopili proti SDS. V Oguinu sta predsednika vlade pozdravljali tudi notranji minister Mihaljević in minister posle dr. Torbar. Minister Mihaljević se je tudi udeležil konference JRZ.

Omejena volilna pravica na Hrvatskem

Sarajevski »Jugoslovanski list«, ki podpira politiko dr. Mačka, objavlja daljši informacijski članek o volilnem zakonu za hrvatski sabor. Po informacijah sarajevskega lista bodo imeli volilno pravico pri volitvah v hrvatski sabor samo oni moški prebivalci v banovini Hrvatski, ki imajo domovinsko pravico v eni izmed občin na teritoriji hrvatske banovine. To omejitev utemeljujejo z značajem in kompetencami hrvatskega sabora.

Sprememba avtomobilskih omejitev na Hrvatskem?

Kakor poročajo zagrebški listi, pripravljata banska oblast v Zagrebu spremembo predpisov o omejitvi avtomobilskega prometa. V teku so pogajanja da bi se predpisi spremenili za vsa država, če pa ne bo prišlo do tega, jih namerava banska oblast spremeniti samo za področje banovine Hrvatske. Po predlogih banske oblasti naj bi se dosedanja časovna in krajevna omejitev avtomobilskega prometa zamenjala z omejitvijo količine benzinov, ki si jo more vsak avtomobilist nabaviti. S to omejitvijo količine naj bi lastniki motornega vozila potem svobodno razpolagali in se vozili, kakor mu najbolj kaže, ne glede na čas in progno.

Zagovorniki nove ureditve navajajo, da bo več ko polovica lastnikov motornih vozil svoja vozila odjavila, ako ostane pri dosedanjih omejitvah. S tem ne bodo oškodovane samo banovine in občine ki bodo izgubile takse, temveč tudi soferji in mnogi drugi, ki so zaposleni z avtomobilizmom, ker bodo ob svoj zaslužek. Napoved navajajo tudi interese tujeskega prometa, katerim je dosedanja ureditev škodljiva.

Vzroki dosedanjih sovetskih neuspehov na Finskem

Francoski vojaški strokovnjak Jean Fabry posveča v pariških listih daljšo studijo vzrokom sovjetskih neuspehov v operacijah proti finski vojski. Fabry dokazuje, da so se sovjetske divizije pripravljale že več mesece za vdor v finsko ozemlje. Posadke na rusko-finski meji so bile znatno ojačene že takoj ko so se pričeli pojavljati v Evropi prvi znaki naraščajoče diplomatske napetosti. O Finski je bilo ponovno govora tudi pri pogajanjih med sovjetskimi ter angleškimi in francoskimi vojnimi strokovnjaki v Moskvi.

Sovjetske čete so bile pri vdoru na finsko ozemlje dobro opremljene z vojnimi materialom. Svoj napad so izvedle na osmih mestih. Do danes niso dosegle niti na enem teh osmih mest vojaško odločilnega uspeha. Potek dosedanjih operacij sovjetske vojske je pokazal, da njihovo vodstvo ni bilo kos maneverski taktiki in pravilne mu izrabljanju modernega tehničnega orožja. Sovjetske čete so dosegle celo vrsto taktičnih uspehov, ki bi lahko postali za Fince usodni, če bi jih sovjetsko vojno vodstvo pravilno in v polni meri izrabilo. Okoli 20. decembra se je posrečilo sovjetskim četam na dveh mestih vdreti v utrdbe Mannerheimove črte. Namesto da bi sovjetska vrhovna komanda vrgla na ti dve točki vse svoje razpoložljive človeške in

materialne rezerve, pa se je zadovoljila s tem, da je objavila proda Mannerheimove linije. Medtem pa so vrgli Finci na ti dve ogroženi točki vse razpoložljive rezerve ter v borbi na nož ponosili vrgli Ruse iz zavzetih postojank v Mannerheimovi liniji.

Neprikladna prestolnica

V sedanjih finsko-ruski vojni je pogosto čuti imen Terijoki, s katerim se je seznanila svetovna javnost, ko je objavil minister Molotov, da se je Moskva spozumela glede ureditve finskega vprašanja s finsko »ljudsko vlado«, ki je pod predsedstvom »tovariša« Kuusina razpela svoje sotre v tem mestu. »Razpela sotre« v pravem pomenu besede, ker Terijoki že dolgo ni več resnično mesto, temveč le še geografski pojem. Terijoki je bilo pred vojno malo prijazno kopališko mesto, kamor so hodili na počitnice premožni Petrograjčani, ko pa so finske čete leta 1921. pod poveljstvom sedanjega maršala Mannerheima premagale sovjetske čete, so bili poslednji boji baš v okolici Terijokija. Rdeče čete so pred svojim umikom mestce zažgale ter porušile vse stavbe. Po njihovem odhodu so ostale samo ruševine in pogorišča.

Finci Terijokija niso obnovili. Zadovoljili so se s tem, da so postavili nekaj lesenih barak, v katerih so namestili malo obmojno garnizijo, in zgradili nekaj poslopij, v katerih po prebivalce družine carinskih in policijskih obmejnih organov. Teh par družin je bilo tudi edino civilno prebivalstvo v Terijokiju. Po izbruhu finsko-sovjetskih sovražnosti so Finci prostovoljno izpraznili Terijoki ter pred odhodom porušili in zažgali vse tistih par barak in hiš, kar jih je bilo. Teko mora sedaj »vlada« Kuusina dobesedno zasedati pod šotori in prezebiti v mrzlih severnih nočeh.

Kazni za poslušanje tujega radia v Nemčiji

»Völkischer Beobachter« objavlja zopet celo vrsto imen moških in žensk, ki so bili obsojeni na ječo od enega do treh let, ker so poslušali tuje radijske postaje. Imena obsojencev pričajo, da poslušajo ljudje inozemske postaje po vseh delih Nemčije. Za obremenilno okolnost se smatra, če je pri zabeti vesti, ki jih je šiljal na tujem radiu, širil naprej. Glavni organ narodno socialistične stranke utemeljuje ostre kazni s potrebo, da se »ohranijo zdrave vse moralne sile našega naroda. Razkrojevalno delo inozemske propagande je treba preprečiti in zatreti v kali. Upamo, da bodo dosedanje ostre kazni za poslušanje tujih radijskih postaj zalegle pri tistih, ki ne smatrajo pod svojo narodno častjo loviti po zraku sovražne laži...«

Zadnja pot Ludvika Cvetka

Murska Sobota, 29. dec.

Dne 26. decembra se je nenadno razširila po Murski Soboti in okolici vest, da je v bolnišnici umrl odvetniški uradnik g. Ludvik Cvetko. Ljudje niso mogli verjeti vesti, saj so se še pred nekaj dnevi s njim razgovarjali. V 58. letu ga je po lažjem prehladu v nekoliko dneh pobrala pljučnica. Malo je tako splošno znanih in priljubljenih Prekmurcev, kakor je bil pokojni Cvetko. Že kot 13letni deček je začel delo v advokatski pisarni. Medtem se je menjal advokati. Ljudstvo se za to ni mnogo zmenilo, saj je vedelo samo za Cvetka, ki mu je bil zmerom na razpolago s prijazno besedo in koristnimi nasveti.

Cvetka je prekmurska javnost poznala tudi iz javnega življenja. Mnogim je bil ideal požrtvovanja in ljubezni do bližnjega. Vse svoje sposobnosti je posvečal gasilski organizaciji. Dolga leta je bil povaljnik gasilske čete v Murski Soboti in starešina murskosoboške gasilske župe. Njegovo delo je rodilo lepe uspehe, saj je soboška župa postala največja v državi. Zadnja leta je sicer kot častni podstarešina opustil delo, vendar ni zamudil nobene prilike, kjer se je manifestirala prava gasilska ideja. Vsekakor napredku je sledil s ljubeznijo pristnega Prekmurca. Njegovi premišljeni in resni nastopi so mnogi pripomogli k procvitu soboške občine, ki ji je bil dolgo časa nenadomestljiv odbornik.

Na zadnji poti ga je spremljala množica občinstva najrazličnejših slojev. Številne okolišnje gasilske čete so mu izkazale zadnjo čast. V imenu gasilstva se je v globokih besedah poslovil od svojega zvestega sodelavca župni starešina g. Josip Benko, v imenu občine pa predsednik g. Ferdo Hartner.

Cvetku je življenje naklonilo mnogo udarcev, ki jih je pogumno prenašal. V kratkem razdobju sta mu umrli dve hčerki, prva soproga zdravnik, druga pa banovinskega uradnika. Za svojo družino je skrbel s pravo očetovsko ljubeznijo. Letos se mu je poročila tretja hčerka z zdravnikom, četrta pa z novinarjem. Tako so ostale v družini še tri in mlajši sin — visokolec, medtem ko je starejši še dalje časa poročen. Nepreskrbljeni otroci bodo bridko občutili izgubo vzornega očeta. Z njimi pa bo žalovala vsa širša javnost, ki bo pokojnika povsod zelo pogrešala. Naj mu bo lahka toliko ljubljena prekmurska gruda. Njegovim svojem iskreno sožalje! et

Spominu vrle matere

Škofja Loka, 29. decembra.

Pravi zimski dan je bil včeraj, ko se je pomikal na pokopališče k Sv. Križu v Ljubljani žalni sprevod. Svojo poslednjo pot je nastopila blaga slovenska mati Marija Košceva, vdova po železniškem uradniku. Prav na božični dan zvečer se je naselila velika žalost v prej tako sretni dom rodbine Košcevih. Pred dnevi je bila gcsa še vsa vesela sredi svojih otrok: sina Franceta, znanega javnega delavca in učitelja na meščanski šoli v Škofji Loki, in hčerke Anice, učiteljice pri Sv. Petru v Ljubljani. Pa je gospo zadela kap in po nekaj dnevih brezupnega čakanja je zatisnila nenadomestljiva mati svoje trudna oči.

Rajnika je bila vzor resnično dobre mame, ki ni silila nikoli v osprede, marveč se je vsa posvečala samo blaginji svojega doma. V teku let ji ni bilo prizanešeno a bridkimi preizkušnjami. Izgubila je moža, pred nekaj leti pa še sina, kontrolorja pri železnici. Udarce je prenašala z največjim samozatajevanjem, hkratu pa se je le še bolj oklenila sina in hčere. Tako so živel Košcevi lepo družinsko življenje. Vse je zdaj porušila smrt.

Mrak je že legal na pokopališče, ko je sprejemala domača zemlja rajnko v svoje naročje. Prerani grob so prekrili venci in šopki, med njimi tudi oni od Sokola v Škofji Loki. Težko preizkušeni svojem izrekamo svoje globoko sožalje, blagi materi pa bodi ohranjen najlepši spomin!

Orožnik je v sili ustrelil izzivača

Maribor, 29. decembra

V Račah pri Mariboru se je primeril žalosten dogodek, ki je resno svarilo vsem, ki v pijanem stanju razgrajajo ter izzivajo.

V neki gostilni je sedelo precej gostov.

SPORT

Spet glasovi o naši Planici

Praški list »Der Neue Tag« o smuških skokih in poletih

Praški list »Der Neue Tag« objavlja v svoji božični številki daljši redakcijski članek z naslovom »V smuškem poletu nad velikimi skakalnici«, v katerem se podrobno bavi s vprašanjem smuških skokov in smuških poletov in daje našim delavcem za Planico polno priznanje. Članek piše med drugim:

»Ko so Jugoslovenci leta 1934. v Planici zgradili skakalnico, ki je prekosila vsa še tako divja pričakovanja skakalcev, tedaj graditelji najbrže sami niso stili, da so postavili temelj za mnogo osporjeno, novo dobo smuških skokov, za aerodinamični smuški polet. Že prvič, ko so razni inozemski in domači skakalci šli čez to strmino, so se kakor hiše iz papirja porušile vse predstave, ki smo jih do tedaj imeli o skakalcih. 60 ali 70 metrov globoko gre ravni del naleta in potem šele se začne nagib, kar pomeni, da je treba imeti najmanj 75 metrov zračne vožnje za seboj, da lahko skakalec vsaj deloma mehko pristane. In že prvo leto se je pokazalo, da so se dale take nezasičane daljave doseči brez vsake nevarnosti.

Leto dni pozneje so skakalnici v Planici še povečali. Mednarodna smučarska zveza se je izrekla zoper njo in izjavila, da ne bo nikoli pristala na takšen lov za senzacijami. Toda nič ni pomagalo. Iz vseh držav sveta so hiteli skakalci in Norvežan Reidar Andersen je takrat dvignil rekord na 99 m. Leto dni pozneje so skakalnico spet popravili — do ogromnih dimenzij; kakor nebotičnik se dviga njeno leseno ogrodje nad smrekovimi gozdovi. Nemec Bradl in sedanji svetovni prvak je leta 1936. zmagal tamkaj z neoprijemljivo daljavo 101,5 m. In ko je leta 1937. ob kranjem vremenu Bradl spet stal na startu, je vse vedelo, da mora

Med njimi je bil tudi 32-letni Jože Pogorelec. Beseda je dala besedo, med gosti je nastalo razpoloženje proti Pogorelcu, ki je izzival in vznemirjal vse navzoče. Po službeni dolžnosti je prišel v gostilno tudi orožnik. Ko se je razburjenje med ljudmi stopnjevalo do viška, je pozval Pogorelca, da se spametuje in da miruje. Toda vsa orožnikova pripravljenost je bila zaman. Jože Pogorelec je navlčil na orožnika in ga hotel potisniti iz lokala. Orožnik se je umikal do gostilniških vrat, ki pa so bila zaprta. Ker Pogorelec ni odjedal in ker je nadaljeval z napadi, je orožnik segel po samokresu in sprožil svarični strel v zrak. Toda tudi to ni Pogorelca spametovalo. Ponovno je navlčil na orožnika, ki je v silobronu ustrelil Pogorelca. Ta je obležal mrtve.

spet pasti nov rekord. Zrak je bil miren, nobenega vetrčica ni bilo od nikoder in kakor orel se je Bradl spustil z mosta, s skoraj 100 km hitrostjo je plaval po zraku in sigurno pristal na znakmi 107 m. V splošno navdušenje gledalcev se je pomešalo še veselje skakalcev, ki so brez zavisti priznali veliki Bradlov uspeh.

Zdaj pa je posegla vmes FISA, ki je sploh prepovedala vsako skakanje, pri katerem bi znašale daljave nad 80 metrov. Mnogo je bilo sporov o tem in FISA je stalno poudarjala, da je zaradi planiškega primera mogoče, da bi se skakanje s smučmi izprevržlo v akrobatiko in cirkus. Toda temu je treba postaviti nasproti trditve, da so te skakalnice, če na njih res skačejo samo odlični skakalci, mnogo manj nevarne kakor bi morda računali. Razen tega so vsi skakalci, ki so skakali v Planici, izjavljali enodušno, da na tej strmini ob ugodnih vremenskih in snežnih razmerah skoraj ni nevarnosti za pade. Potem je prišel nov predlog, naj bi FISA skakanje na skakalcih nad 80 m sprejela kot novo sportno disciplino kakor je to n. pr. kilometer lanč, hitrostno smučanje v St. Moritzu pri katerem so nazadnje dosegli bajno hitrost 136 km na uro.

Za priznanje Planice so se kmalu zavzeli razen jugoslovenskih graditeljev tudi še številni strokovnjaki iz tujine, med njimi inž. Bildstein, ki pozna skakalnico kot sodnik in dr. Reinl, ki jo pozna kot skakalec, oboja iz Nemčije. List navaja potem mnenja posameznih znanih skakalcev o vtisih s smuških poletov, ki so vsa edina v tem, da so skakalci smuške polete že popolnoma ločili od smuških skokov. Zato upravičeno trdijo, da ni mogoče reči v naprej, kako daleč bo šel razvoj skokov na smučeh, z odobritvijo FISE ali breg nje.

Sportno čtivo

»Jugoslovanski biseri«

Lep doprinos k propagandi zime, zimskosportnih krajev in postojank v Sloveniji pomeni zimska številka mariborske tujakopmetne revije »Jugoslovanski biseri«, ki je izšla te dni. Ze naslovna slika smučarja-tekmovalca in Zorutova uvodna pesem »Ej, zima!...« ustvarita brž ubrano, pravo zimsko razpoloženje. Enako velja za vse, resnično krasne zimske slike, ki je z njimi ta številka razkošno opremljena, in za vse v slovenskem, srbohrvatskem jeziku in tudi v cirilici objavljene članke, pa naj se ti nanašajo na naše smučarske postojanske in terene v visokogorju, v Savinjskih in Julijskih Alpah, v sredogorju, na Pohorju in v Zasavju, ali na naša tudi pozimi odprta zdravilišča v Rogski Slatini, Dobrni in v Laškem. Mnogo zimskega sonca in zimskosportnega veselja posije z vsake strani te zimskosportne publikacije v sobo in srce bralčeve in ogreva za ono panogo sporta, ki se je baš v naših dneh tako sijajno proslavila v službi narodne obrambe na severu. Če zaradi tega ta številka »Jugoslovanski biserov« spada predvsem tudi v roke naše mladine, bo pa na drugi strani za zimo, zimski sport in zimski tujski promet v Sloveniji vršila v ostalih delih države brezdomno dobro propagando. Priporočiti bi le bilo, da vse gospodarsko ali idejno zainteresirane organizacije, zimskosportni kraji in zimskosportna gostišča v svojem območju sodelujejo z razpečevanjem in razpolabljanjem te pomembne propagandne publikacije. Po svojih slikah in člankih, posebno pa po uradnih informativnih propagandnih podatkih o vseh zimskosportnih krajih in postojankah v Sloveniji je zadnja številka druge letnika »Jugoslovanski biserov« trajne vrednosti.

Revijo urejuje prof. dr. Fr. Mihelič (Maribor, Smetanova ul. 31.) Posamezni letnik, 6 zvezkov stane le din 60.

»Sto let nogometa«

Jugoslovenska sportska revija, naš edini ilustrirani sportni mesečnik v Beogradu, izdaja v svoji založbi tudi drobno sportno knjižnico za majhna čitatelja. Urednika Bora Jovanovića in Ljubomir Vukadinovića sta si nadela nalogo, da bosta v teku enega leta izdala 12 takšnih drobnih in cenah knjižic, ki naj preprosto in vendar v zaključeni celoti obravnavajo najbolj pereče sportne probleme ali druge zanimivosti iz sportnega življenja.

Prvi knjižic z naslovom »S sportniki po svetu« je zdaj sledila že druga, in sicer »100 let nogometa«. V tej knjižici sta izdajatelj ustvarila tri članke, iz katerih bo čitatelj lahko precej natančno povzel podatke o glavnih dogodkih iz skoraj stoletnega razvoja nogometne igre. Najprej citamo članek francoskega sportnega novinarja dr. Jeana Sellera, ki v svojih izjavah najpoveča glavno pozornost razvoju zapadnoevropskega nogometa. Potem je uvrščen članek Bore Jovanovića o razvoju nogometa v Srednji Evropi, predvsem pa v naših krajih, vse od predvojne dobe do najnovejših časov. Članek je dovolj izčrpen in zelo zanimiv, čudimo se pa, da se pisec ni potrudil še malo ter zbral v njem še nekaj podatkov o predvojnem nogometu v Sloveniji, ki je v letih 1909 do 1914 za beležili velik razmah in ustvaril prav za prav prvo podlago za naglo ustanovitve slovenskih nogometnih klubov po zedinjenju. Tretji članek izvira iz peresa nogometnega sodnika Ilje Paranosca o postanku in razvoju nogometnih pravil, ki nudi podoben vpogled v zapletene določbe nogometnih

paragrafov, s katerimi se danes že strokovnjaki bavi vsak povprečni obiskovalec nogometnih tekem. H kraju je priključen še strokovni članek Kike Popovića, kako je treba nogometašiu trenirati.

Knjižica, ki stane sedaj po znižanju cene samo din 6.—, bo prav dobrodošla vsakomur, ki se zanima za razvoj te najbolj udomačene sportne panoge pri nas.

»Ilustrovane sportske novosti« št. 52. (in zadnja v letošnjem letu) je izšla. Vsebina: Prvaki jugoslovanskega sporta 1939. — Ra-Pla naj bo kratica za Rateče—Planico, kakor je Ga-Pa za Garmisch-Partenkirchen. — Kako bodo Slovenci uredili svojo nogometno ligo? — Prva nogometna tekma v Dalmaciji je bila odigrana leta 1904. — Ni lahko biti sportni novinar. — Črnogorci nameravajo 8. januarja ustanoviti svoj nogometni savez. — Darko Prvan: Olimpijske priprave naših najboljših plavalcev je treba izvesti v Beogradu in Bje-lovaru, itd. Vmes je še polno drobnih vestí iz vseh sportnih panog. Posamezne številke so po 1 Din.

Kaj dela zdaj Paavo Nurmi?

Dopisnik londonskega »Daily Expressa« je našel Nurmija v njegovi delavnici v Helsinkih. Nurmi prodaja perilo in sploh modo za gospode.

Težko je misliti, pravi angleški novinar, da je bil ta mali človek v rokami na mizi še pred 10 leti atlet, ki se mu je čudil ves svet. Nurmi kaže, da je prezgodaj odšel iz sportne arene. Živahno pripoveduje, da je bil na svojem posestvu, nekoliko kilometrov od Helsinkov, ko so začela letala metati bombe. Odšel je se s svojim avtomobilom v mesto. Ko se je prepiral, da v delavnici in njegovim nameštencem ni nič hudega, je začel s svojim vozom odvažati iz mesta žene in otroke. Dva dni in dve noči je odhajal in se spet vračal skozi snežne viharje ter spravljal na varno slabe in nezaščitene ljudi. Gotovo je, da je tako reši najmanj 200 ljudi sigurne smrti.

Ko ga je ta novinar vprašal, kaj misli glede švedske pomoči za Finsko, je Nurmi izjavil: »Mislim, da je potrebno, da nam švedi prihitijo na pomoč. Res je, da smo navdušeni zaradi izrazov simpatij, ki nam prihajajo od vseh strani kot moralna pomoč, toda priznati morate, da s to pomočjo ne moremo bombardirati Rusov.«

Ko se je novinar poslovil in stopil ulico, je na nasprotni strani zagledal velik lepak. To je bila slika tekača v velikih formi, v njegovem ozadju pa je bil v obrisih naslika ves svet. Atlet na tej sliki je Paavo Nurmi, na letaku pa je napis: Olimpijske igre — Helsinki 1940.

Kakor vemo, je bil ta letak nabit prekmalu...

PRI SMUČANJU

Ambre solaire — filterna olje za zimski sport štiti kožo v dolini pred mrazom, a v soncu v planinah pred bolečimi opeklinami. Ambre solaire se dobiva v drogerijah in parfumerijah.

Gostovanje Ujpesta v Subotici. V četrtek je budimpeštanski Ujpest na povratku iz Beograda odigral še tretjo nogometno tekmo pri nas, in sicer proti Bački. Mađari so zmagali s 5:2 (3:1).

Tetajli ministrstva za telceno vzgojo v teku. Opozarjamo vse klube, da poteče rok za prijavo v ta tečaj 31. t. m. ter bo moral imeti savez prijavo najkasneje 2. januarja v rokah. Prijava mora biti nazlovljena na ministrstvo in kolikovana z din 10.—, poslana pa mora biti savezu, ki bo v prejemil prijave s svojim predlogom ministrstvu.

